

Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Облік і аналіз основних засобів у використанні матеріально-технічної
бази підприємства»

(на матеріалах: МПП «ЮГІКОМП»), м.Чернівці

Студента 2 курсу,
701 групи,
Спеціальності 071
«Облік і оподаткування»

*підпис
студента*

Загарія
Ігор
Васильович

Науковий керівник
науковий ступінь
вчене звання

*підпис
керівника*

Мустаца І.В.
к.е.н.
доцент

Гарант освітньої програми
науковий ступінь
вчене звання

*підпис
керівника*

Маначинська Ю.А.
к.е.н.
доцент

Чернівці 2023

Зміст

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СУЧАСНОГО ТУРИСТИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	7
1.1. Шляхи удосконалення управління підприємствами туристичної галузі України в умовах військового стану	7
1.2. Моніторинг нормативної бази та спеціальної літератури з обліку та аналізу матеріально-технічної бази підприємств сфери гостинності.....	13
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ.....	17
2.1. Організація обліку надходження основних засобів на МПП «ЮГІКОМП».....	17
2.2. Інтегрована система обліку експлуатації основних засобів на МПП «ЮГІКОМП».....	30
2.3. Облік вибуття основних засобів з МПП «ЮГІКОМП».....	35
Висновки до розділу 2.....	41
РОЗДІЛ 3. ПРОЕКТУВАННЯ СИСТЕМИ АНАЛІЗУ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПАРАМЕТРИЗАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВ ХОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ.....	42
3.1. Оцінка матеріально-технічної бази підприємств сфери гостинності..	42
3.2. Удосконалення параметризації матеріально-технічної бази підприємств хостелного бізнесу.....	49
Висновки до розділу 3.....	53
Висновки.....	54
Список використаних джерел.....	57
Додатки.....	63

ВСТУП

Теоретично Україна є туристично привабливою країною і має всі можливості для розвитку вітчизняного туризму як пріоритетної галузі економіки. У Стратегії розвитку туризму і курортів на період до 2026 року сфера туризму визначена однією з основних галузей, що впливають на загальний стан і тенденції світової економіки. Оскільки зазначена сфера пов'язана з діяльністю більш як 50 галузей, її розвиток сприяє підвищенню рівня зайнятості, диверсифікації національної економіки, збереженню і розвитку культурного потенціалу, збереженню екологічно безпечного навколишнього природного середовища, а сприяє гармонізації відносин між різними країнами і народами. Україна розташована у центрі Європи та має всі умови для належного розвитку економіки за рахунок туризму, проте суттєво відстає від провідних держав світу за рівнем розвитку туристичної інфраструктури та якості туристичних послуг, саме тому ключовим аспектом розвитку підприємств готельного господарства є будівництво нових сучасних підприємств сфери гостинності.

Дослідження проблем формування матеріально-технічної бази розвинутого готелю їх місце в системі обліку, аналізу та контролю висвітлені у працях зарубіжних вчених: Ф.Бастія, Т.Хім, Р. Браймера, С. Бартлетта, К. Энертон-Томас, Дж. Р. Уокер, Х.-А. та ін.

Окремі теоретичні і прикладні аспекти функціонування хостелного бізнесу досліджені в працях українських та російських вчених: Л.Агафонові, В.Апопія, С.Байліка, М.Бойко, А.Виноградської, Р.Волкова, С. Василіної, І. Єгорової, Л.Іванової, В.Карсекіна, В.Квартальнова, Н.Кузнецової, М.Пивоварова, А.Румянцева, Т.Ткаченко.

При цьому слід зазначити, що наукових публікацій за результатами фундаментальних досліджень формування матеріально-технічної системи

хостельних послуг та їх якості на сучасному етапі, із врахуванням вітчизняних особливостей, неприпустимо мало. Що і підтверджує актуальність обраної теми випускної кваліфікаційної роботи.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних і науково-прикладних засад з обліку та аналізу формування матеріально-технічної складової хостельних послуг, що є підґрунтям організаційно-економічного забезпечення якості та ефективності хостелного сервісу в цілому.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких **завдань**:

- оцінка стану та перспектив розвитку туристичної галузі та оцінити вплив військового стану;
- критичний аналіз нормативно-інструктивних матеріалів та спеціальної літератури з питань обліку і аналізу матеріально-технічного забезпечення готелю;
- дослідження організаційно-економічної складової підприємства хостелного господарства;
- розгляд організації обліку надходження основних засобів в хостелнім господарстві;
- побудова інтегрованої системи обліку експлуатації основних засобів, як основної складової матеріально-технічної бази сучасного готелю;
- дослідження обліку вибуття основних засобів з готелю та облік податкових різниць, що виникають в процесі ліквідації;
- оцінка матеріально-технічної бази готелю;
- удосконалення параметризації матеріально-технічної бази підприємств сфери гостинності;

- ознайомлення із методикою системи внутрішнього контролю за ефективністю використання матеріально-технічної бази підприємства туристичної індустрії;

- дослідження організації техніки безпеки та охорони праці в хостелному секторі.

Об'єктом дослідження є процес ефективності використання матеріально-технічної бази на підприємствах хостелного сектору.

Предметом дослідження є теоретико-методичні і прикладні засади формування і розвитку обліку, аналізу та контролю матеріально-технічної бази готелю.

Методи дослідження. Дослідження в роботі проведені із застосуванням сукупності методів і способів наукового пізнання. Абстрактно-логічний метод дозволив розкрити теоретичні аспекти хостелного господарства і хостелного сервісу, визначити основні характеристики процесів та явищ, які відбуваються в цій сфері і на досліджуваному підприємстві. Системно-структурний метод використаний для аналізу системи хостельних послуг і виявлення структурних змін. Застосування економіко-математичних та економіко-статистичних методів дозволило визначити тенденції розвитку матеріально-технічної бази досліджуваного підприємства, оцінити їх динаміку, виявити диспропорції і протиріччя, прогнозувати їх подальший розвиток.

Інформаційну базу дослідження становлять монографічна економічна література, тематичні публікації в періодичних виданнях, статистичні матеріали та звіти Держкомстату України, законодавчі та нормативно правові акти, дані статистичної звітності підприємств хостелного господарства, спеціальні обстеження за участю автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що:

вперше:

- методику параметризації аналізу експлуатаційної потужності готелів з урахуванням потенційної пропускної здатності готелю, коефіцієнтів сезонності, графіків виконання ремонтних робіт та потенційних туристичних потоків, що уможливить прогнозування завантаженості номерного фонду в перспективному плані операційної діяльності підприємств хостелного господарства;

удосконалено:

- первинні документи з обліку основних засобів (зокрема, форми ОЗ-1 «Акт приймання-передавання (внутрішнього переміщення) основних засобів (хостел), ОЗ-6.1 «Інвентарна картка обліку основних засобів (хостел)», що сприятиме забезпеченню комплексного узгодженого документування їх надходження та експлуатації з урахуванням специфіки підприємств хостелного господарства;

- методику обліку основних засобів хостельних господарств на основі реформування системи рахунків та введення аналітичних рахунків у розрізі синтетичних рахунків 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні активи», 07 «Списані активи», що спрямована на підвищення достовірності їх оцінювання та правильності визнання;

отримали подальший розвиток:

- підходи до автоматизації обліку, аналізу і контролю ефективності використання матеріально-технічної бази готелю на базі електронних продуктів, які здатні інтегруватися із системою управління хостелним господарством.

Практичне значення одержаних результатів. Прикладне значення одержаних результатів полягає у практичному використанні пропозицій щодо структурних трансформацій підприємств хостелного господарства у відповідності з вимогами індустрії гостинності, щодо ефективності обліку, аналізу та контролю матеріально-технічної бази на МПП «ЮГІКОМП».

Апробація результатів дослідження. Отримані результати досліджень, апробовані на студентській інтернет-конференції ЧТЕІ ДТЕУ «Розвиток туристичної галузі в післявоєнний період» [55].

Структура роботи наступна: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки . Загальний обсяг роботи складає 61ст., а також 19 рисунків та 20 таблиць в додатках, список джерел 73 .

РОЗДІЛ 1

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ

СУЧАСНОГО ТУРИСТИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА

1.1. Шляхи удосконалення управління підприємствами туристичної галузі України в умовах військового стану

Запровадження воєнного стану в Україні через агресію Росії, негативно вплинуло на всі аспекти життєдіяльності українців, на розвиток економіки в тому числі і на туристичну галузь. Звичайно події з 24 лютого 2022 року додають напруги та боязнь туристів у плануванні подорожей і візиті туристичних точок на теренах нашої країни. Крім того, більшість світових туроператорів встановили обмеження та рекомендації щодо обачності під час вибору туристичного маршруту до України тому необхідно планувати відновлення галузі в післявоєнний період.

Відомо, що світова туристична індустрія почала тільки оговтуватися від наслідків COVID-19. Так, поширення вакцинації сприяло позитивним прогнозам, але в багатьох секторах економіки ситуація змінилася суттєво в

негативному напрямку та починаючи з 2020 році туристична індустрія зазнала колосального удару. Глобальне падіння на 73% означає не просто втрату прибутків (1,3 трлн. доларів за даними Всесвітнього економічного форуму), а й скорочення робочих місць та ВВП в країнах, що найбільше залежать від туристичної галузі [1].

У січні Всесвітня туристична організація ООН (UNWTO) опитала експертів галузі щодо того, коли вони очікують повернення до ситуації 2019 року. Результати опитування наступні, так лише 1% респондентів припустив, що це станеться у 2021 році, 15% сподіваються, що відновлення слід очікувати у 2022 році. Найбільше професіоналів ринку (43%) вважають, що це станеться лише у 2023 році. Ще майже стільки ж (41%) сподіваються аж на 2024 рік чи більш пізній період [2].

Експерти зазначають, що відкладене відновлення ринку не означає, що він не буде існувати. Навпаки – світовий туризм змінюється, стає більш сталим та інноваційним. В туристичній індустрії впроваджують безконтактні технологічні рішення, роблять більше акцентів на безпеці та дбайливому ставленні до навколишнього середовища. Усе це відносять до тренду, який буде домінувати в процесі відновлення галузі.

Проблеми управління розвитком туризму в Україні в умовах трансформації національної економіки досліджувала Шелеметьєва Т. В. [3]. Фурдак М.М. вважає, що тільки взаємодія усіх елементів туристичної індустрії може привести до появи істотного синергетичного ефекту, вираженого в якості зростання конкурентоспроможності сфери вітчизняного туризму. Конкурентоздатними будуть ті оператори туристичного ринку, які раніше за інших додадуть своєму туристичному продуктові нові споживчі якості і властивості і зуміють зацікавити споживача новачками [4]. Язіна В.А., Кучер М.М., Стеблюк Н.Ф зазначають, що в процесі формування ефективної системи загального управління якістю важливо орієнтуватися на поточні і перспективні

потреби клієнтів, підтримувати лідерство керівника, забезпечувати повне залучення працівників готелю до вирішення завдань поліпшення якості послуг, застосовувати системний підхід до менеджменту та гарантувати постійне підвищення результатів підприємницької діяльності. Механізм управління якістю повинен базуватися на ефективних системах підбору та навчання персоналу, контролю якості послуг та моніторингу задоволення споживачів.

У процесі розбудови цілісної системи управління якістю послуг, що надаються підприємствами готельного господарства, необхідно дотримуватися принципів маркетингу [5]. З вищенаведеними авторами погоджуються Миронова М.І., Миронов Ю.Б., які зазначають, що в даний час активно розвивається інтерес до розвитку індустрії гостинності як на міжнародному, так і на національному та регіональному рівнях, оскільки туризм і готельний бізнес є каталізаторами розвитку всіх секторів сучасної економіки, забезпечуючи позитивні соціально-економічні та соціокультурні ефекти [6].

Регіональні особливості управління підприємствами сфери гостинності в довоєнний, воєнний та поствоєнний періоди досліджував Вдовічен А.А. Науковець вважає, що управління підприємством сфери гостинності на рівні регіону має здійснюватися з урахуванням поствоєнних перспектив на основі гнучких екстрених рішень, оскільки зміни у зовнішньому середовищі вимагають негайної адекватної реакції з урахуванням цілей підприємства та наявних ресурсів. Щоб підприємству вижити та вести ефективну діяльність у післявоєнний період, немає іншого шляху як постійне уточнення стратегій та ефективного використання обмежених ресурсів у конкретний момент часу. [7].

Початок воєнних дій стали для менеджменту українського готельно-ресторанного бізнесу справжнім викликом. Адже ні досвіду, ні навіть

теоретичних досліджень сучасного менеджменту у період повноцінної війни в українського бізнесу нема. Тому постала проблема максимально оперативного переналаштування діяльності зі штатного на новий, ситуативний тип, з врахуванням воєнної специфіки, яка полягає у появі нових викликів і загроз, передусім у зовнішньому середовищі бізнесу, а у окремих випадках – і у внутрішньому, що відмічає Круглянко А.А. [8].

Про необхідність ефективної системи управління підприємствами сфери гостинності на регіональному рівні говорить Кифяк В.В., який відмічає, що формування регіональної системи управління підприємствами сфери гостинності характеризується наявністю низки факторів, зокрема, таких як воєнні дії, а звідси і високий ступінь невизначеності ринкової ситуації, сезонна нестабільність попиту на туристичні послуги, посилення конкуренції в туристичному бізнесі, нестача фінансових ресурсів тощо [9].

Однак не зважаючи на зацікавленість науковців в даному напрямку, питання удосконалення управління підприємствами туристичної галузі України в умовах військового стану залишається не вирішеним, що і дозволило визначити напрямок наукового дослідження.

Розглянемо ключові аспекти змін, що вплинули на менеджмент за умов війни. Їх умовно можна розділити на дві групи:

- а) зміни у зовнішньому середовищі бізнесу;
- б) зміни у внутрішньому середовищі суб'єкта бізнесу.

В зовнішньому середовищі можна говорити про те, що воно стало джерелом небезпеки для суб'єкта бізнесу у фізичному сенсі, коли вся територія України перебуває під потенційною загрозою ракетних, бомбових, артилерійських, реактивних тощо обстрілів, частина регіонів – під загрозою сухопутного вторгнення ворога.

При цьому існують загрози інформаційної безпеки, такі як прямі кібератаки, так і інформаційна ворожа пропаганда, дискредитація

партнерів (зокрема, закордонних, наприклад, сайтів-агрегаторів бронювання готельних послуг з російським походженням), розгубленість та роздратованість клієнтів, радикальне зменшення або навпаки збільшення їх кількості в результаті внутрішньої міграції із зон бойових дій та небезпечних територій.

Окремо зазначимо зміни внаслідок запровадження воєнного стану, такі як вплив на звичний порядок ведення бізнесу взяття під охорону і спеціальний режим роботи транспортної інфраструктури України; право військових адміністрацій використовувати потужності та трудові ресурси приватного бізнесу для потреб оборони, змінювати режим їхньої роботи, проводити інші зміни виробничої діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю; готельному бізнесу, за потреби, встановлюється повинність з розквартирування військових, тому військове командування може змусити підприємство надати житлову площу, в разі наявності відповідних об'єктів, на потреби армії; заборона та обмеження на виїзд з України окремих категорій громадян; призупинення роботи валютного ринку; можливість уведення мораторію на здійснення транскордонних валютних платежів та інші обмеження та особливості.

Внутрішнє середовище готельно-ресторанного бізнесу зазнало змін передусім психоемоційних – страх, розгубленість, негативні емоції працівників та власників бізнесу, які до того ж роздратовані і безпорадні від того, що не можуть вплинути на ситуацію, як зазвичай було у мирний час [18].

Розглянемо досвід зарубіжних країн розвитку туристичної галузі після збройних конфліктів. Наприклад, розвиток туризму в 1990-х роках у Хорватії під час війни припинився, але з 2000 року понад тисяча островів стали інвестиційно привабливими. Туризм в цій країні набув швидких темпів завдяки розвитку авіасполучення, доступних цін на житло, відкриття сучасних готелів та пляжів, відкриття цікавих круїзних

маршрутів. Також, про переваги відпочинку на островах Хорватії написано багато публікацій в закордонних виданнях, записано відео презентації та свідчення блогерів. Це дозволило заповнити номерний фонд готелів з червня по вересень майже на 100%, що позитивно вплинуло на економіку та генерування близько 15% дохідної частини ВВП Хорватії. Слід відмітити, що у 2017 році країну відвідало 15 мільйонів туристів, а за даними статистичних видань Хорватії до пандемії дохідна частина бюджету країни від туризму зростала на 11% щорічно.

Збройний конфлікт у Боснії та Герцеговині з 1992-1995 роках негативно вплинув на сферу гостинності, однак з 14 грудня 1995 року передбачено збереження єдиної федеративної держави, що утворює мусульмано-хорватську Федерацію Боснії і Герцеговини та Республіку Сербську. Заходи, які сприяли розвитку туризму дозволили у 2010 році Сараєво віднести в топ-10 міст, яке рекомендували для відвідування відомі туроператори. У 2019 році загальна питома вага вкладу туризму в економіку Боснії та Герцеговини склала 10,5%. Особливо зацікавлюють туристів історичні місця пов'язані із збройними конфліктами, місця руйнувань і битв, сувенірні крамниці з військовими атрибутами, використаними гільзами. Приваблюють туристів старовинні вулиці в османському стилі, затишні кафе та ресторани, музеї, базари.

Кіпр у 1960 роках пережив збройний конфлікт і став незалежним від Великобританії, у 1964 році там розмістився миротворчий контингент ООН і була проведена демаркаційна лінія. Так у 1975 році Кіпр поділено на південну грецьку частину і північну - турецьку частину. Історично склалося, що південна частина у 2004 році прийнята в Європейський союз, а північну частину підтримує Туреччина. Аналізуючи статистичні дані у 2018 році острів відвідала рекордна кількість туристів – 3,8 млн. при населенні в 1,22 млн. жителів. Питома вага вливань в економіку досліджуваної країни склав 18%, а у 2021 році приріст туристичного

поток в пікові місяці склали до 300% порівняно з 2020 році. Родзинкою туристичної інфраструктури є наявність великої кількості пляжів з «Блакитним прапором».

Єгипет у 1967-1970 роках перебував у стані війни і лише в 1979 році був підписаний мирний договір, Ізраїль вивів свої війська з Синайського півострова в 1982 році. Туризм в досліджуваній країні розвивається великим темпами, завдяки природним особливостям морського узбережжя, історичними пам'яткам, музеям, новим зірковим готелям. Доля туризму в економіці досліджуваної країни у 2019 році склала 12%, а туристичний потік склав за сезон майже 15 мільйонів туристів.

Унікальною країною, яка активно розвиває туризм і перебуває у стані війни із Палестиною є Ізраїль. Основними напрямками туризму в цій країні є паломництво, культура і медицина. У 2019 році на туризм припало 6,2% економіки, туристичний потік склав приблизно 4,5 млн. туристів. Незважаючи на військові дії, туристи охоче відвідують біблійні місця Єрусалиму, відновлюються на курортах Мертвого моря, насолоджуються традиційною кухнею в Тель-Авіві [22].

Висновки. Підсумовуючи вищенаведене можна відмітити, що потрясіння, які викликають збройні конфлікти, вносять глибокі шрами в туристичний бізнес країн в тому числі і України. Однак, створюється новітня спадщина і постконфліктний туризм. Україна володіє значним потенціалом розвитку туристичної галузі, та врахувавши досвід розглянутих країн може швидкими темпами відновлюватись та приймати туристів.

Ситуативний підхід до переналаштування менеджменту дає той набір інструментарію, що може бути швидко використаний для подолання зазначених загроз і викликів.

У період відбудови готельного господарства України пропонуємо звернути увагу на розширення спектру супутніх послуг для ділових людей

та представників бізнесу. Це наявність конгрес-холів, залів для засідань та прес-конференцій, лобі-барів та ін. Окрім цього, необхідна орієнтація закладів гостинності на надання послуг пов'язаних зі здоровим способом життя. Це – фітнес-центри, спа-салони, басейни та ін. Також рекомендуємо в закладах розміщення туристів передбачити приміщення, які можуть бути використані для цивільного захисту туристів, в тому числі і, як бомбосховища.

1.2. Моніторинг нормативної бази та спеціальної літератури з обліку та аналізу матеріально-технічної бази підприємств сфери гостинності

Хостелні господарства на сьогодні опинились у скрутній ситуації через призупинення кредитування, що спричинило масові банкрутства, поширення рейдерських захоплень. Щоб залишатися конкурентоспроможними на ринку МППарів і послуг різних рівнів функціонування, підприємствам необхідна дієва економічна політика на макро- та мікрорівні з інвестиційною складовою, що гарантує економічну безпеку підприємствам та інвесторам.

Види підприємств, що відносяться до категорії «готелі», визначаються Державним класифікатором України «Класифікація видів економічної діяльності (ГК 009-96)» (секція Н, розділ 55) та включає: готелі; молодіжні турбази та гірські притулки; експлуатацію площадок для кемпінгів; літні будиночки, котеджі, квартири; інші різні місця для проживання [33]. Вищезазначені підприємства віднесені до розділу «Хостел» за ознакою надання місця тимчасового проживання [33]. Національний стандарт України ДСТУ 4269 «Послуги туристичні. Класифікація готелів» визначає хостел як колективний засіб розміщення,

який має номерний фонд, службу приймання, інші служби, які забезпечують надання хостельних послуг [32].

Стан матеріально-технічної бази сучасного готелю є одним з основних факторів забезпечення якісного обслуговування в хостельному підприємстві. Залежно від розвитку та безпосереднього стану матеріально-технічної бази можна говорити про можливість надання клієнтам послуг відповідного рівня якості і, навпаки, застаріла матеріально-технічна база готелю стримує його розвиток та суттєво впливає на конкурентоспроможність самого підприємства і його популярність. Крім того, комплекс вимог, серед яких є і матеріально-технічна оснащеність готелю, береться за основу класифікації готелів та аналогічних засобів розміщення за категоріями.

Основними нормативними актами, які регулюють діяльність підприємств сфери гостинності є: ДСТУ 4268:2003. Національний стандарт України. Послуги туристичні. Засоби розміщування.- 07.01.2004 р., в якому визначені основні вимоги щодо оснащення хостельних номерів, комплектація основними засобами приміщень готелів; Постанова КМУ від 15.03.06 №297 „Про порядок надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)”, даним нормативним актом визначені поетапні дії щодо надання тимчасового місця проживання в готелі; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.07.2006 № 373 «Про затвердження плану заходів щодо державної підтримки розвитку сільського туризму на 2006-2010 рр.», даним розпорядженням визначені основні заходи спрямовані на розвиток сільського туризму на території України; Наказ Держспоживстандарту України від 28.02.2006 №54 «Про затвердження Національного стандарту ДСТУ 4527:2006 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Термінологія і визначення». В даному наказі визначені основні терміни та визначення, які були досліджені в дипломній (магістерській) роботі стосовно матеріально технічної бази готелів.

Основним нормативним документом, що регулює облік основних засобів, як складової матеріально-технічної бази готелю є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», а також інструкції, положення та Наказ на облікову політику досліджуваного підприємства. Детальна характеристика інструктивних та нормативних актів розглянута в дод. А1.

Проблеми обліку, аналізу та контролю матеріально-технічної бази готелів, її роль у процесі здійснення інвестиційної діяльності активно досліджують провідні вітчизняні економісти: Бланк І., Долішній М., Карсекін В., Кузьменко В., Крейдич І., Мазаракі А., Маркіна І., Судова-Хомюк Н., Черваньов Д., Чумаченко М. та ін., а також зарубіжні економісти: Александер Г., Александров В., Бейлі Дж., Бірман Г., Горфінкель В., Ковальов В., Шарп У., Швандар В. та ін.

Детальний огляд поглядів науковців на проблеми формування матеріально-технічної бази сучасного хостелного господарства визначено в дод. А2., свідчать про те, що більшість вчених критикує сучасний стан основних засобів готелю і говорить про необхідність їх оновлення відповідно до вимог Європейського союзу.

Незважаючи на те, що науковою спільнотою визнається виняткова важливість проблеми пошуку шляхів активізації інвестиційної діяльності підприємств, на сьогодні практично не розглядаються напрями координації інвестиційних процесів в сфері хостелного господарства, не виділяються завдання та принципи здійснення інвестиційної діяльності, не приділено належної уваги управлінню інвестиційними процесами за критерієм ефективності, не сформульовано єдиного підходу до розробки системи показників аналізу результативності інвестиційних процесів на підприємствах.

Висновки до розділу 1

Дослідження перспектив розвитку матеріально-технічної бази сфери гостинності, основних нормативно-правових актів та поглядів наукового світу дали змогу зробити такі висновки:

1) Хостелне господарство України являється невід'ємною частиною сфери туризму, а його стан безпосередньо впливає на рух туристичних потоків та свідчить про рівень розвитку країни в цілому;

2) Потрясіння, які викликають збройні конфлікти, вносять глибокі шрами в туристичний бізнес країн в тому числі і України. Однак, створюється новітня спадщина і постконфліктний туризм. Україна володіє значним потенціалом розвитку туристичної галузі, та врахувавши досвід розглянутих країн може швидкими темпами відновлюватись та приймати туристів.

3) Ситуативний підхід до переналаштування менеджменту дає той набір інструментарію, що може бути швидко використаний для подолання зазначених загроз і викликів.

4) У період відбудови готельного господарства України пропонуємо звернути увагу на розширення спектру супутніх послуг для ділових людей та представників бізнесу. Це наявність конгрес-холів, залів для засідань та прес-конференцій, лобі-барів та ін. Окрім цього, необхідна орієнтація закладів гостинності на надання послуг пов'язаних зі здоровим способом життя. Це – фітнес-центри, спа-салони, басейни та ін.

Також рекомендуємо в закладах розміщення туристів передбачити приміщення, які можуть бути використані для цивільного захисту туристів, в тому числі і, як бомбосховища.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ

2.1. Організація обліку надходження основних засобів на МПП «ЮГІКОМП»

Хостелне господарство МПП «ЮГІКОМП», розміщений в центрі міста Чернівці, біля залізної дорожнього вокзалу. Головною метою діяльності якого є надання послуг з розміщення проживаючих. Хостелне господарство володіє раритетною матеріально-технічною базою оскільки побудовано в 19 ст. і є окрасою центральної частини міста.

Адреса готелю: м. Чернівці, вул. Вокзальна 6.

Номерний фонд хостелного господарства сформовано з 25 номерів різної категорії з врахуванням гнучкої цінової політики щодо споживачів хостельних послуг.

Відповідно до Статуту готелю предметом діяльності досліджуваного підприємства є:

- 1) надання основних і додаткових хостельних послуг;
- 2) представлення і надання місця для тимчасового проживання гостям;
- 3) організація відпочинку і дозвілля проживаючих в готелі;
- 4) надання туристичних послуг, як внутрішнього так і зовнішнього туризму;
- 5) організація подорожей, продаж сувенірної продукції;
- 6) проведення спортивних та культурно-масових заходів;
- 7) належне харчування і обслуговування клієнтів підприємства;
- 8) продаж продовольчих і непродовольчих арів;
- 9) реалізація медикаментів та перев'язочних засобів, транспортні та інші послуги.

Дослідження укомплектованості основними засобами МПП залежить від номеру і категорії готелю (дод. Б1.), не виявило відхилень щодо площі стандартного двухмісного номеру, наявності меблів, інвентарю та техніки в номері, а також наявності інших основних засобів та санвузла відповідно до категорії готелю у 2 зірки.

У приміщенні готелю діє буфет, ресторан, магазин, сауна, перукарня, що забезпечує комфортне розміщення проживаючих. Для надання туристичних послуг готелю володіє парком туристичних автобусів, співпрацюючи з туристичними підприємствами проживаючі в готелі можуть відвідувати туристичні і культурні місця Буковини, а також здійснювати закордонні подорожі. Організаційна структура МПП наведена в дод. Б2.

Досліджуючи фінансовий стан МПП «ЮГІКОМП» на підставі додатків Б1, В1, Г1, Д1 можна зробити такі висновки, що вартість необоротних активів у 2020 р. складала 159675 тис.грн, у 2021 р. 139829 тис.грн., що на 19846 тис.грн. менше. У 2022 р. необоротні активи у порівнянні з 2021 р. зменшились на 3223 тис.грн., і склали 132410 тис.грн., відносно 2020 р.

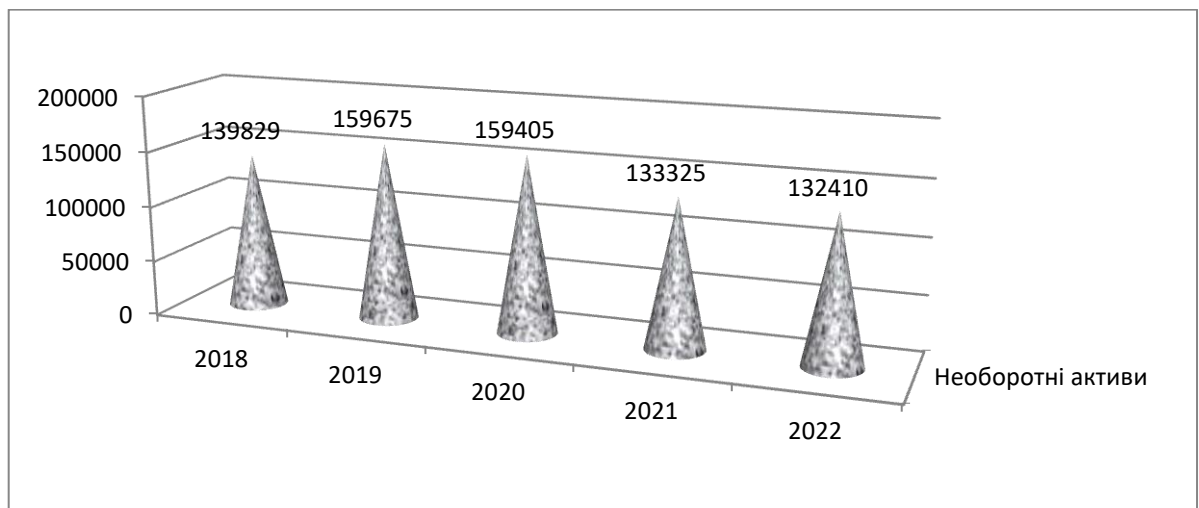

Рис.2.1. Динаміка необоротних активів МПП «ЮГІКОМП» за 2018-2022 рр. (тис.грн.)

У 2019 р. вартість необоротних активів склала 133325 тис.грн., а у 2018 р. 132410 тис.грн., тобто на 915 тис.грн. менше у порівнянні з антологічним періодом. Матеріально-технічна база МПП характеризується саме динамікою необоротних активів готелю, а відповідно до рис. 2.1. можна сказати, що вона постійно змінювалась протягом 2018-2022

Оборотні активи досліджуваного готелю у 2018 р. становили 86521 тис.грн., у 2019 р. 86961 тис.грн., тобто збільшились на 460 тис.грн; у 2020 р. їх вартість клала 78831, тобто менше на 8130 тис.грн., у порівнянні з попереднім звітним періодом. У 2021 р. оборотні активи оцінені в розмірі 131635 тис.грн, що на 52804 тис.грн. більше у порівнянні з 2020р., а у 2022 р. їх вартість складала 130536 тис.грн. тобто на 1099 тис. менше у порівнянні з попереднім звітним періодом.

Динаміку оборотних активів МПП «ЮГІКОМП» наведено наглядно на рис.2.2., найбільше в структурі оборотних активів за досліджуваний період належить вексялям одержаним.

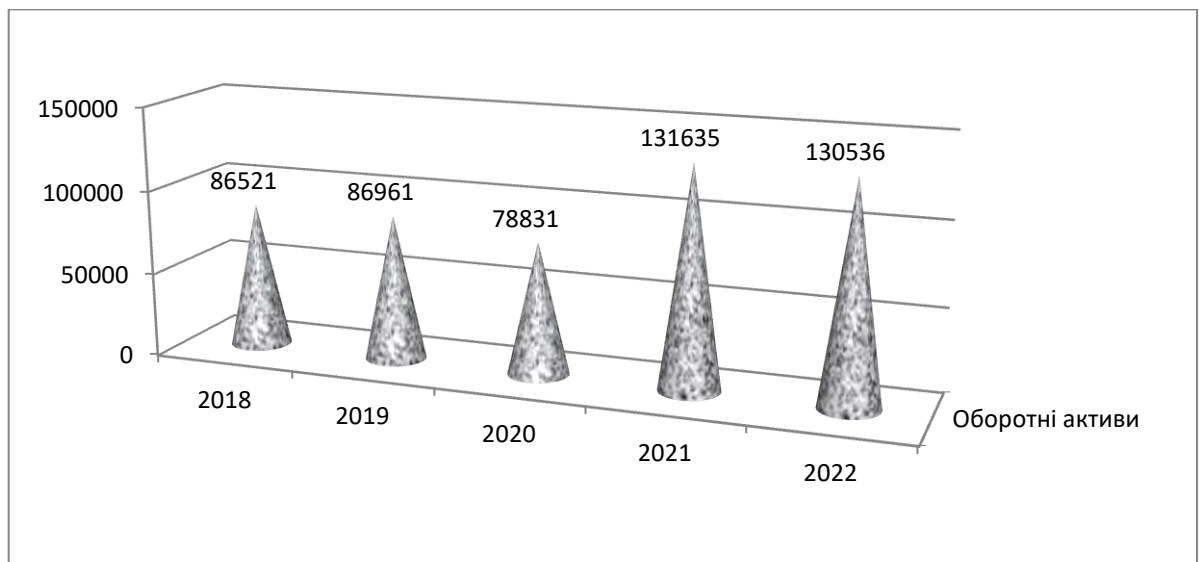

Рис. 2.2. Динаміка оборотних активів МПП «ЮГІКОМП» за 2018-2022 рр. (тис.грн.)

Дослідження динаміки власного капіталу свідчить про збитковість МПП протягом досліджуваного періоду, у 2018 р. власний капітал оцінено

в розмірі 116138 тис.грн., у 2019 р. його розмір склав 102328 тис.грн., що на 13810 тис.грн. менше у порівнянні з попереднім звітним періодом; у 2020 р. вартість даного показника склала 98261 тис.грн., тобто зменшилась на 4067 тис.грн., у порівнянні з 2019 р.

У 2021 р. вартість власного капіталу оцінена в сумі 104277 тис.грн, що на 6016 тис.грн. більше ніж у 2020 р., у 2022 р. вартість даного показника склала 100294 тис.грн, що на 3983 тис.грн. менше ніж у 2021 р.

Довгострокові зобов'язання готелю сформовані з довгострокових кредитів банків, які у 2018 р. склали 98043 тис.грн, у 2019 р. зросли на 25229 тис.грн. і склали 123272 тис.грн. У 2020 р. довгострокові зобов'язання оцінено в 123937 тис.грн., або на 665 тис.грн. більше ніж у 2020 р. (дод. Б3)

У 2021 р. у порівнянні із 2020 р. вищезазначений показник зріс на 16899 тис.грн. і склав 140836 тис.грн., у 2022 р. зменшився на 3773 тис.грн., та склав 136863 тис.грн.

За дод. А3 також можна прослідкувати зміни у складі поточних зобов'язань МПП, зокрема у 2019 р. даний показник складав 12200 тис.грн., у 2018 р. у порівнянні з 2020 р. він зріс на 8912 тис.грн., та склав 21112 тис.грн., у 2021 р. поточні зобов'язання зменшились на 7824 тис.грн., та склали 13288 тис.грн., у порівнянні з попереднім звітним періодом.

У 2021 р. поточні зобов'язання склали 19847 тис.грн, найбільша частка у них належала поточним кредитам банків у розмірі 16552 тис.грн., у 2022 р. вартість поточних зобов'язань збільшилась на 5942 тис.грн., та склала 25789 тис.грн., найбільша частка в структурі поточних зобов'язань належить вексям виданим на суму 16552 тис.грн.

Оцінка сукупного доходу по МПП «ЮГІКОМП» на підставі дод.А4 свідчить про збитковість готелю. У 2018 р. збиток становив 3978 тис.грн.,

у 2019 р. його розмір зріс до 3978 тис.грн.; у 2020 р. 4008 тис.грн.. у 2021 р. 4067 тис.грн., і у 2022 р. 4054 тис.грн.

За даними дод. Б2, В2, Г2 та Д2 можна сказати, що ситуація яка склалася в МПП «ЮГІКОМП» пов'язана значним обсягом собівартості наданих послуг у порівнянні до доходу від надання послуг з розміщення в готелі (дод.Б4) МПП необхідно направляти всі свої управлінські рішення на зменшення собівартості наданих послуг з розміщення в готелі та збільшення завантаженості номерного фонду готелю.

Значна частка у витратах МПП «ЮГІКОМП» належить і адміністративним витратам, які у 2009 р. склали 394 тис.грн., у 2010 р. збільшились до 443 тис.грн., у 2011 р. збільшились на 98 тис.грн. і склали 541 тис.грн. У 2012 р. адміністративні витрати збільшились на 38 тис.грн. у порівнянні з 2011 р. і склали 579 тис.грн., у 2013 р. відносно 2012 р. дана стаття витрат склала 660 тис.грн., що на 81 тис.грн. більше у порівнянні з 2012 р.

Інші операційні витрати готелю в 2019 р. оцінено в розмірі 282 тис.грн., у 2020 р. їх розмір збільшився на 215 тис.грн. і склав 497 тис.грн., у 2021р. даний показник зменшився на 226 тис.грн. і склав 271 тис.грн. Станом на 2022 р. інші операційні витрати зменшились у порівнянні з 2021 р. на 47 тис.грн. і склали 224 тис.грн., і у 2022 р. відносно 2021 р. даний показник зменшився на 119 тис.грн.. і становив 105 тис.грн.

У 2024 р. МПП «ЮГІКОМП» рекомендується максимізувати свої зусилля на зменшення показника собівартості хостельних послуг та адміністративних витрат готелю, та збільшити завантаженість номерного фонду, що є основним джерелом доходу. Крім того рекомендується зменшити фінансові витрати готелю.

Таким чином основними складовими матеріально-технічної бази готелю є основні засоби, які і є об'єктами бухгалтерського обліку. В

дод.Б5 визначені основні питання обліку основних засобів, які повинні бути вирішені на підприємстві. В основі належної організації бухгалтерського обліку основних засобів на МПП «ЮГІКОМП», згідно з законодавством України, лежить Наказ про облікову політику – внутрішній документ підприємства, який затверджує на поточний рік прийняту методику бухгалтерського обліку та його організацію. Його складання вимагає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [56], а з 2011 р. на важливості розпоряджень керівника щодо організації обліку основних засобів наголошує і Податковий кодекс України, п.145.1.9 [58].

Це підтверджує актуальність і вагомість раціональної організації обліку основних засобів. Вирішення цього питання дозволить більш продуктивно розв'язувати завдання надходження, управління процесами ефективного використання, ремонту та вибуття основних засобів.

Крім того, у бухгалтерському обліку основних засобів ставляться завдання, пов'язані з їх визнанням, оцінкою, порядком нарахування амортизації, які є дуже важливими. Певне коло питань з обліку основних засобів знаходить своє відображення у працях Г.І. Гринмана, Н.М. Ткаченко, І.В. Малишева, Д.Г. Васильєва, М.З. Пізенгольца, М.І.Токарева, А.Д. Шмигеля [24; 55; 13;76], і хоча однозначного переліку питань немає, проте всі вони досить наближені табл.2.1.

Організація обліку основних засобів в МПП «ЮГІКОМП» полягає у цілеспрямованому виборі та безперервному упорядкуванні способів і прийомів збирання, обробки та видачі достовірної та своєчасної вихідної інформації про наявність, рух, збереження та використання основних засобів із метою прийняття управлінських рішень.

Виходячи з цього, вона призначена забезпечувати практичне функціонування бухгалтерського обліку, тому шляхи її удосконалення криються у сутності останнього. Р.Е. Островерха зазначає, що

раціональність та оптимальність бухгалтерського обліку як складових багаторівневої системи забезпечують не окремі операції або процедури, а системний підхід до організації як кожного облікового етапу, так і облікового процесу загалом, системне сприйняття, реєстрація та узагальнення облікової інформації.

Облік основних засобів готелю у процесі вирішення вищезазначених завдань націлений на відображення господарських операцій, пов'язаних з надходженням, експлуатацією та вибуттям основних засобів. Крім того, суб'єкт господарювання вирішує, чи готовий він придбати об'єкт за гроші, чи безоплатно, чи в результаті обміну, виготовити об'єкт власними силами або отримати його як внесок до статутного капіталу.

Основні засоби готелів при їх надходженні повинні бути укомплектовані відповідно до п.4.2. «Вимог готелів різних категорій» та побудовані за вимогами п.4.3. ДСТУ 28681.4-95 «Класифікація готелів» [32].

Основні джерела надходження основних засобів на підприємства хостелного господарства наведені на рис. 2.1.

Документування операцій з надходження і руху основних засобів, облікову реєстрацію та складання звітності необхідно організувати як системну послідовність логічно пов'язаних між собою операцій облікового процесу, підпорядкованих потребам управління, забезпечивши при цьому єдність підходів при формуванні показників документів, облікових реєстрів і форм звітності, їх послідовність і наступність.

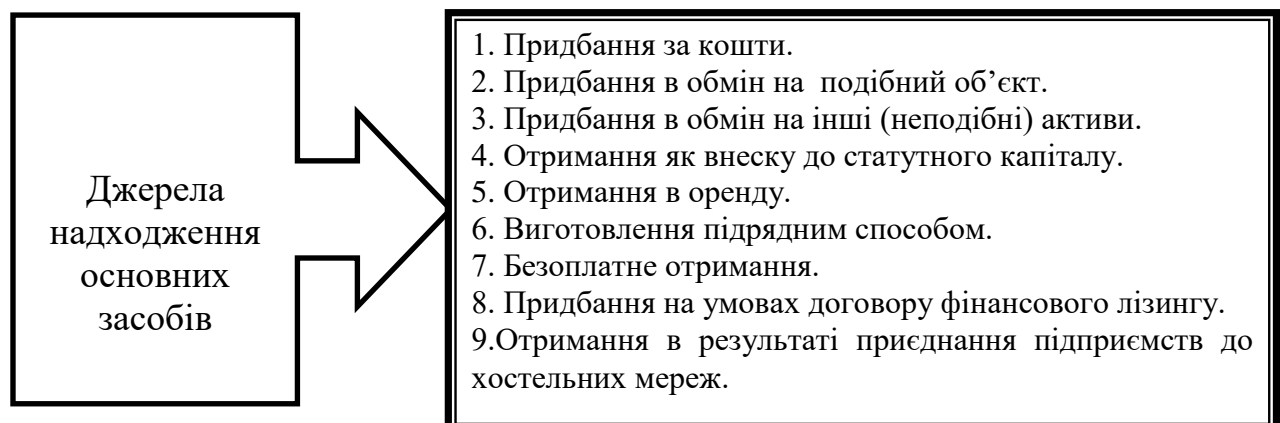

Рис. 2.1. Джерела надходження основних засобів підприємств
хостелного господарства

Незалежно від того, як об'єкт надійшов до МПП «ЮГІКОМП» (придбаний за плату, побудований підрядним чи господарським способом, безоплатно отриманий, в результаті обміну на подібні чи не подібні об'єкти), вищезазначені господарські операції повинні бути документально оформлені відповідними первинними документами. Документація є обов'язковою умовою відображення кожної господарської операції та джерелом всієї інформації бухгалтерського обліку. Документація господарських операцій є одним із найважливіших елементів методу бухгалтерського обліку, її необхідність підтверджена Положенням «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку», затвердженим Наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 [60].

З метою забезпечення функції документації і виконання завдань щодо організації обліку Наказом Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм обліку» від 29.12.1995 р. № 352 затверджені і введені в дію з 01.01.1996 р. розроблені типові форми обліку основних засобів [62]. Аналіз структури документів і реєстрів з обліку основних засобів, запроваджених нормативними документами, показав, що, з одного боку, вони містять застарілі показники, які не формують підсумкової, узагальнюючої інформації, а з іншого – у них відсутні показники, необхідні для складання звітності в умовах застосування П(С)БО 7 «Основні засоби» [64], тому носії інформації з обліку основних засобів потребують удосконалення як щодо складу, так і щодо змісту.

Класифікація документів, які застосовуються з метою організації обліку кругообігу основних засобів хостельних господарств, наведена у дод. А 6.

Пропозиції постачальників щодо різних видів основних засобів, які необхідні для господарської діяльності готелю, розглядаються адміністрацією готелю із врахуванням його категорії та типу номера. Останнім повинні відповідати і якість та дизайн основних засобів, на які звертається особлива увага.

Документальне оформлення надходження основних засобів у хостел починається з наказу «Про призначення постійно діючої комісії щодо отримання, передачі, списання, знищення, переоцінки матеріальних цінностей та встановленого строку корисної (очікуваної) експлуатації основних засобів» (дод. А7) та наказу «Про введення об'єкта основних засобів» (дод.А8). Для документування введення в експлуатацію основних засобів в МПП «ЮГІКОМП» оформляють Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (за ф. ОЗ-1). Випадки, коли форма №ОЗ-1 складається в одному, двох і трьох примірниках, наведено в дод.А9.

Таблиця 2.1

Запропоновані показники для форми №ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (хостел)»
для МПП «ЮГІКОМП»

№ п/п	Інформація, запропонована для відображення у формі №ОЗ-1
1.	Про стан об'єкта основних засобів на дату передачі, а саме: дата випуску, дата вводу в експлуатацію, дата останнього капітального ремонту, фактичний термін експлуатації в роках та місяцях, термін корисної експлуатації, сума нарахованої амортизації, договірна вартість та залишкова вартість основних засобів.
2.	Про об'єкт основних засобів на дату прийняття до бухгалтерського обліку, а саме: первісна вартість на дату прийняття до обліку, термін корисної експлуатації, спосіб нарахування амортизації (назва методу і норма амортизації).
3.	Коротка індивідуальна характеристика назв об'єктів основних засобів, кількість і склад дорогоцінних металів, їхня назва, номенклатурний номер, одиниця виміру, кількість, маса, з обов'язковим зазначенням назви конструктивних елементів (загальна площа, кількість поверхів, кількість номерів, загальна будівельна площа, в

	тому числі підземні частини, площа вбудованих приміщень, в тому числі матеріали; якісні та кількісні характеристики основного об'єкта).
4.	Екологічні характеристики об'єкта основних засобів: вміст токсичних речовин, радіоактивних речовин, рівень шуму та вібрація тощо.
5.	Заключна частина форми: табельний номер особи, яка прийняла об'єкт, відмітку про вибуття, довіреність з визначенням дати видачі, номеру довіреності і прізвища, ім'я та по-батькові матеріально відповідальної особи, що приймає об'єкт.

Дослідження вітчизняного та зарубіжного досвіду дало змогу удосконалити форму ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (хостел)» внесенням додаткової інформації (табл. 2.1.). Цей документ можна запропонувати для впровадження на підприємствах хостельного господарства (дод.А 10).

В удосконаленій формі №ОЗ-1 вперше запропоновано вказувати рівень екологічної безпеки об'єкта основних засобів, визначений експертним шляхом екологічними інспекторами, що дасть можливість покращити якість надання хостельних послуг проживаючим. Збереження власності, унеможливлення крадіжок майна, руйнування об'єктів є однією з основних проблем, що постійно постають перед суб'єктами господарювання. Але, з огляду на стратегічне значення основних засобів для хостельного господарства, ця проблема особливо актуальна, якщо справа стосується саме цієї складової майна, що потребує розробки дієвих заходів і методів обліку.

Для ідентифікації основних засобів як об'єкта обліку, а також унеможливлення їх розбирання, псування та передчасного виведення з ладу в хостельних господарствах фіксується наступна інформація:

1) присвоєння кожному об'єкту основних засобів інвентарного номера, який за ним зберігається протягом усього терміну використання, забезпечуючи однозначну ідентифікацію і унеможливаючи заміну на об'єкти, непридатні для експлуатації;

2) ведення інвентарних карток обліку основних засобів та їх зберігання у систематизованій картотеці;

3) реєстрацію інвентарних карток в описі, що забезпечує їх збереження;

4) закріплення об'єктів за матеріально відповідальними особами;

5) облік основних засобів за місцями їх експлуатації в інвентарних списках, що дозволяє оперативно контролювати наявність, стан і використання об'єктів.

При організації бухгалтерського обліку основних засобів в МПП «ЮГІКОМП» кожному об'єкту, що поставлений на облік, присвоюється інвентарний номер, за яким він обліковується до моменту вибуття з підприємства, що забезпечує контроль за збереженням об'єктів.

З метою запобігання можливих помилок у бухгалтерському обліку, інвентарні номери, що були закріплені за об'єктами, які вибули, недоцільно використовувати протягом трьох років. Даний прийом попереджує помилки при відображенні операцій, пов'язаних з надходженням та вибуттям нових об'єктів основних засобів. Дослідження показало, що в МПП «ЮГІКОМП» використовують той інвентарний номер, який рекомендується Державним класифікатором України. Згідно з ним, кожна позиція містить шестизначний цифровий код і назву відповідних класифікаційних угруповань, що позначаються відповідною кількістю цифр (рис. 2.2.)

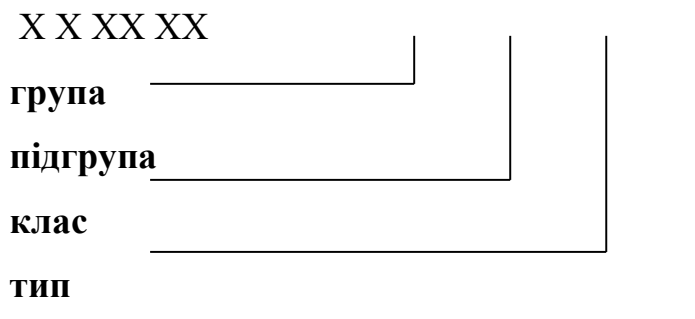

Рис. 2.2. Структура коду рахунку для обліку основних засобів в МПП «ЮГІКОМП»

Незважаючи на те, що класифікацію побудовано за ознаками функціонального призначення основних засобів, через застосування ієрархічного методу система кодування не збігається з нормами П(С)БО 7 «Основні засоби» [64], а тому її використання для розробки інвентарних номерів знижує рівень аналітичності і контрольні можливості облікової інформації. Готелям, які мають велику кількість об'єктів основних засобів, що пов'язано з різними категоріями готелю й укомплектованістю номерного фонду, доцільно нумерувати об'єкти за порядково-серійною системою. Така методика застосовується в ПАТ «Туристично-хостелний комплекс «Дністер»», м. Львів. Для кожної класифікаційної групи виділяють свою серію номерів, кількість яких має бути достатньою як для наявних об'єктів, так і для тих, що можуть надходити в майбутньому.

Наприклад, перша серія номерів характерна для секції готелю, друга – для номера в даній секції, а третя присвоюється основним засобам, безпосередньо розміщеним у номері, залежно від його категорії (дод.Б6). З метою раціональної організації аналітичного обліку руху та наявності основних засобів, правильному нарахуванню амортизації та аналізу використання об'єктів у господарській діяльності, удосконалено структуру коду рахунку для обліку основних засобів хостельних господарств (дод. Б7). Перевагою розробленої будови інвентарного номеру для МПП «ЮГКОМП» є синергетика бухгалтерського і податкового обліку щодо правильності вибору методу нарахування амортизації, а також можливість здійснення контролю за наявністю і рухом об'єкта основних засобів, що особливо актуально при їх розширеній класифікації, враховуючи тип номерного фонду. Впровадження вищезазначеної системи можливе тільки в умовах автоматизованої обробки інформації. Наприклад, інвентарний номер софи двоспальної, яка знаходиться в номері готелю під №30, буде мати такий вигляд: 1061306105, де 106 – субрахунок згідно з Планом

рахунків бухгалтерського обліку «Інструменти, прилади, інвентар (меблі)», 1 – підгрупа житлового сектора (номерний фонд), 30 – номер у готелі під №30, 6 – група основних засобів за Податковим кодексом, 105 – порядковий номер у межах групи.

Облік в МПП «ЮГІКОМП» автоматизовано системою 1С:Підприємство. Дослідженням автоматизації обліку в хостельних господарствах займалися науковці: С.В. Івахненко, М.М. Скопень, О.В. Лега, Х.Й. Роглев, Н.Є. Криво-ручко та М.Г. Шолота, К.С. Федосова і Л.М. Тележенко, Є.С. Федосова Х.Й. Роглев зазначає, що українська хостелна індустрія знаходилася в ізоляції від світових тенденцій розвитку і сьогодні переживає етап масштабної переорієнтації з паперово-ручного методу роботи на застосування автоматизованих інформаційних технологій управління готелем. Для більшості готелів України (60%), впровадження автоматизованих інформаційних технологій управління є необхідним, і вже стало реальним фактом, критично важливим для успішного розвитку бізнесу.

Сучасними автоматизованими системами управління хостелним господарством, які використовуються в Україні, є: «B52RОтель», «Micros-Fidelio», «UCS Shelter», «Libra Hospitality», «Hotel 2000», «Korston Hospitality». Нами запропоновано для автоматизації обліку основних засобів використовувати програму «Intellect-Style» для МПП.

У результаті впровадження МПП «ЮГІКОМП» автоматизованої інформаційної системи «Intellect-Style» значно знижуються витрати на технічне обслуговування і поточний ремонт, витрати енергії тощо, скорочуються поточні витрати внаслідок більш раціонального використання номерного фонду готелю і збільшення ефективності обслуговування гостей.

В Україні програма «Intellect-Style» вперше була впроваджена в 2015 р. державним хостелним комплексом «Київ» в м. Києві. Основною

перевагою вищезазначеного електронного продукту є здатність інтегруватися та формувати інформаційні потоки, що дає змогу вирішити управлінські завдання щодо обліку основних засобів підрозділами готелю (бухгалтерія, яка здійснює облік операцій; планово-економічний відділ.

Відділ обслуговування номерного фонду; відділ приймання і розміщення готелю) та посадовими особами (керівник підприємства; менеджер; заступник головного бухгалтера; бухгалтер з обліку основних засобів; інженер-механік; матеріально відповідальні особи). Структура програми «Intellect-Style» наведена на в дод.Б8.

Для бухгалтерського обліку господарських операцій з основними засобами Планом рахунків бухгалтерського обліку передбачені такі рахунки, як 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 15 «Капітальні інвестиції», які і використовують на МПП «ЮГІКОМП».

Основна кореспонденція рахунків з обліку надходження основних засобів в МПП наведена в дод. А13. у порівнянні з рекомендаціями Міністерства фінансів України, дослідження в таблиці не виявили розбіжностей щодо ведення синтетичного обліку в МПП згідно з рекомендаціями МФУ. Процес надходження основних засобів в МПП «ЮГІКОМП» займає важливе місце в структурі їх життєвого циклу, тому організація обліку господарських операцій повинна бути чітко оформлена документально, відображена в системі рахунків бухгалтерського обліку та доречно представлена у фінансовій звітності.

2.2. Інтегрована система обліку експлуатації основних засобів на МПП «ЮГІКОМП»

Для всіх груп основних засобів хостельних господарств першою господарською операцією, що пов'язана з експлуатацією об'єктів, є

введення в експлуатацію об'єкта основних засобів, оскільки з цією подією пов'язаний початок нарахування амортизації. На рис. 2.2. наведено господарські операції, що здійснюються під час експлуатації об'єктів основних засобів у хостелному господарстві.

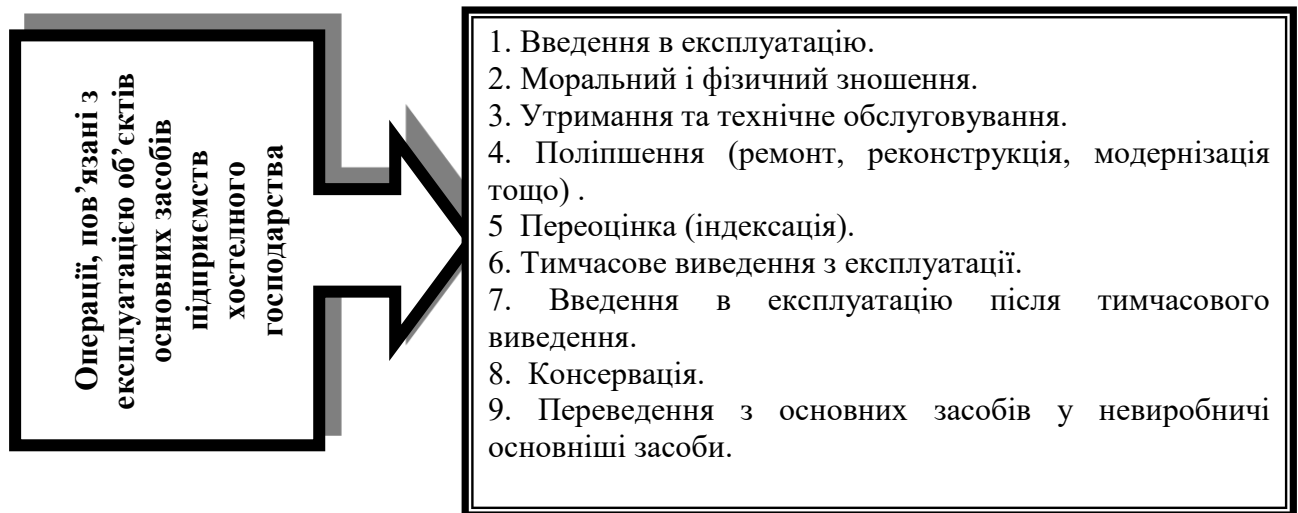

Рис. 2.2. Господарські операції, що здійснюються під час експлуатації об'єктів основних засобів на МПП «ЮГКОМП»

Для обліку основних засобів та контролю за їх рухом, а також для групового контролю однотипних об'єктів у бухгалтерському обліку хостельних господарств використовують форму №ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів», яка заповнюється на підставі форм №ОЗ-1, №ОЗ-2, №ОЗ-3, №ОЗ-4, технічної та іншої документації. У картці наводиться індивідуальна коротка характеристика об'єкта, що містить кілька найбільш важливих для даного об'єкта кількісних і якісних показників.

Крім того, фіксуються показники (відмінні риси), які відсутні в супровідній технічній документації до даного об'єкта основних засобів. Якщо об'єкт основних засобів піддавався добудуванню, дооснащенню, реконструкції, модернізації чи капітальному ремонту, то після закінчення робіт на підставі акта приймання-передачі відремонтованих,

реконструйованих і модернізованих об'єктів (типова форма № 03-2) вносяться відповідні записи в Інвентарну картку.

Н.А. Остапюк зазначає, що з документів та реєстрів, якими оформлюється рух основних засобів, необхідно вилучити графи, у яких були зазначені балансова вартість, код норми амортизаційних відрахувань, норма амортизаційних відрахувань на повне відновлення та капітальний ремонт, дата початку сплати за основні засоби, поправочний коефіцієнт, а додати наступні: вартість основних засобів, передбачивши можливість зазначати усі можливі види оцінок (первісну, ліквідаційну, переоцінену, справедливу); групу основних засобів; термін корисного використання; метод амортизації, що застосовується до об'єкта; джерело капітальних інвестицій [48].

Вилучення непотрібних показників зменшить обсяги зайвої роботи облікового апарату та дозволить зосередитись на результативній інформації, що безпосередньо впливає на прийняття управлінських рішень щодо наявності основних засобів та режиму їх використання, тобто підвищить ефективність облікового процесу.

З метою підвищення інформативності удосконалено Інвентарну картку обліку основних засобів (типова форма 03-6), яка використовується в МПП «ЮГІКОМП», доповнивши її інформацією про переоцінку, дані про надходження, внутрішнє переміщення, вибуття (списання) об'єкта основних засобів, нормативний термін корисного використання (дод.А14).

На нашу думку, використання однієї інвентарної картки для обліку кількох, навіть однакових об'єктів, що використовуються в одному структурному підрозділі МПП «ЮГІКОМП» недоцільне з таких причин. Основні засоби – технічно складні об'єкти, тому не завжди при їх прийманні можна визначити непомітні дефекти, які виявляють при використанні окремих об'єктів і призводять до їх списання із відповідними відмітками в інвентарних картках. У них також

зазначаються перманентні зміни характеристик основних засобів після проведення ремонтів, реконструкції та модернізації, що може призвести до плутанини, неправильного визначення вартості кожного об'єкта та вплине як на нарахування амортизації, так і результати їх продажу або ліквідації, тому для кожного об'єкта необхідно відкривати окрему інвентарну картку.

Для реєстрації інвентарних карток у МПП «ЮГІКОМП» використовується типова форма ОЗ-7 «Опис інвентарних карток по обліку основних засобів». Вищезазначений опис складається звичайно в одному примірнику працівником бухгалтерії з метою контролю за збереженням інвентарних карток. Типова форма ОЗ-8 «Картка обліку руху основних засобів» застосовується для обліку руху основних засобів по класифікаційних групах. Вищезазначена форма заповнюється на основі даних інвентарних карток, які згруповані у класифікаційні групи і звіряються з даними синтетичного обліку основних засобів.

Інвентарний список основних засобів (типова форма ОЗ-9) використовується для пооб'єктного обліку основних засобів за місцем їх перебування, закріпленими за кожною з матеріально відповідальних осіб готелю.

Контроль за наявністю інвентарних карток проводиться шляхом їх щомісячної звірки із записами в опису інвентарних карток, у якому вони реєструються у момент переміщення до картотеки. Картотеку інвентарних карток, яка призначена для їх систематизованого зберігання, необхідно формувати таким чином, щоб вона відображала територіальне розташування об'єктів (приймально-допоміжні приміщення, приміщення харчування, підсобні і господарські приміщення, приміщення адміністрації та приміщення житлової групи), їх закріплення за матеріально відповідальними особами, поділ на класифікаційні групи, що дозволить оперативно контролювати наявність основних засобів за місцями використання та перевіряти відомості нарахування амортизації.

Відновлення об'єктів основних засобів хостельних господарств відбувається за допомогою ремонту. Мета поточного ремонту полягає у підтримці основних засобів у працездатному стані шляхом проведення регулярних ремонтно-профілактичних операцій для усунення невеликих пошкоджень і попередження прогресуючого фізичного зношення. Метою середнього ремонту є забезпечення нормального стану основного засобу між двома капітальними ремонтами. Мета капітального ремонту полягає у відшкодуванні фізичного зношення основних засобів та максимальному відновленні їх первісних параметрів, який здійснюється з періодичністю проведення більше одного року. На періодичність капітального ремонту впливають два основні фактори: вид (група) об'єкта й умови експлуатації основних засобів. Крім капітального і поточного ремонтів на підприємствах, Н.І. Самбурською виділено аварійний ремонт, який здійснюється для ліквідації наслідків раптових аварій, пошкоджень конструкцій та елементів, спричинених стихійним лихом, екстремальними умовами та ситуаціями.

Закінчення ремонту господарським способом фіксується актом приймання-здачі відремонтованого об'єкта, якщо це обладнання чи транспортний засіб, то його приймання відбувається шляхом проведення випробування обладнання.

З метою ідентифікації кожної суми поліпшень номерного фонду за кожним об'єктом обліку, нами запропоновано використання субрахунку 23.12 «Ремонт основних засобів готелю» до рахунку 23 «Виробництво» з метою накопичення витрат на ремонт основних засобів, що дозволить акумулювати витрати для відображення 10% ліміту та відносити конкретні суми на об'єкт, на якому здійснювався ремонт або поліпшення.

Оскільки основні засоби використовуються тривалий час, поступово зношуються, виходять з ладу, то підприємству необхідна інформація про те, якою буде сума очікуваного оновлення основних засобів. Рахунок

бухгалтерського обліку 13 «Зношення (амортизація) необоротних активів» такої інформації не дає, бо сума нарахованого зношення змінюється під впливом операцій з відображення реалізації, списання непридатних для експлуатації, дооцінки, уцінки основних засобів. Сучасна методика відображення в обліку не передбачає її накопичення, а отже, і не виникає потреби у цільовому спрямуванні – відновленні основних засобів.

Переоцінка основних засобів з метою бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності хостелними господарствами повинна проводитись відповідно до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [64], Закону України «Про оцінку майна, майнових прав і професійної оціночної діяльності в Україні» [57].

Однак існуючі в Україні два методи обліку переоцінки основних засобів (бухгалтерський та податковий) не дозволяють належним чином акумулювати грошові потоки МПП. Доцільність удосконалення переоцінки основних засобів у системі бухгалтерського та податкового обліку підтверджують дослідження Д. Ковальова, К.Г. Сердюкова, М. Шпакович.

Г.М. Підлісецький та М.М. Могилова обґрунтовують необхідність комплексного підходу до переоцінки основних засобів при застосуванні експертної оцінки майна. Переоцінка об'єктів основних засобів, проведена з врахуванням висновків професійних експертів-оцінщиків, на думку В.В. Гой та А.М. Гусинської, забезпечать найбільш досМППірне визначення справедливої вартості об'єкта основних засобів.

У дод. Б 9 узагальнено погляди науковців на виявлені проблемні питання обліку переоцінки основних засобів та шляхи їх вирішення.

У бухгалтерському обліку МПП «ЮГІКОМП» результати першої переоцінки пропонуємо відображати таким чином.

1. Перша дооцінка – сума зазначеної дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів відображається у складі додаткового капіталу підприємства за кредитом рахунка 423 «Дооцінка активів».

2. Перша уцінка – сума уцінки відображається у складі витрат підприємства звітного періоду і відображається на дебеті рахунка 975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій».

При подальшій діяльності у МПП «ЮГІКОМП» може виникнути необхідність повторного здійснення переоцінки. У цьому випадку треба буде врахувати і порівняти результати попередніх переоцінок.

У результаті наукових досліджень, які пройшли випробування практикою, розроблено безліч методів нарахування амортизації., однак у МПП використовують прямолінійний метод нарахування амортизації, однак як показує світовий досвід перевага надається прискореним методам нарахування амортизації.

Для обліку амортизації використовують рахунок 13 «Зношення (амортизація) необоротних активів».

Кореспонденція рахунків з обліку експлуатації основних засобів на МПП «ЮГІКОМП» наведена в дод. А15, свідчить про відсутність відхилень у порівнянні з рекомендацією Міністерства фінансів України щодо ведення синтетичного обліку.

Основні засоби хостелного господарства, що знаходяться в експлуатації, беруть безпосередню участь у виробництві хостельних послуг. Облік таких об'єктів повинен бути націлений на формування інформації щодо їх реального стану та ефективності відтворення, з метою прийняття управлінських рішень, адже конкурентоспроможні хостелні господарства повинні використовувати тільки ті ресурси, які відповідають сучасним ринковим умовам.

2.3. Облік вибуття основних засобів з МПП «ЮГІКОМП»

Основні засоби вибувають з хостельних господарств з різних причин: безкоштовна передача іншим організаціям за власним рішенням або дозволом вищестоящої організації; зношення в результаті закінчення амортизаційного строку їх служби і непридатності до подальшого використання; непридатності використання внаслідок аварій, стихійного лиха тощо; морально застарілі об'єкти основних засобів; відсутність об'єкта в натурі через крадіжку, нестачу (рис. 2.3).

Станом на сьогодні МПП «ЮГІКОМП» мають в наявності такі основні засоби, які непридатні для подальшого використання і явної економічної вигоди не принесуть. Тому Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 визначено, що активи можуть вибувати в разі їх безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом [64].

У більшості країн спостерігається такий підхід до відображення в обліку вибуття основних засобів: списується початкова вартість та накопичений зношення засобів, що вибувають, обліковуються будь-які доходи від вибуття та прибуток чи збиток від вибуття. Ця інформація оформляється складною проводкою, складовим елементом якої буде запис по дебету чи кредиту відповідного субрахунку збитку чи прибутку від вибуття. Обов'язково здійснюється донарахування зношення основного засобу, що вибув протягом року, а зношення нараховується в кінці року .

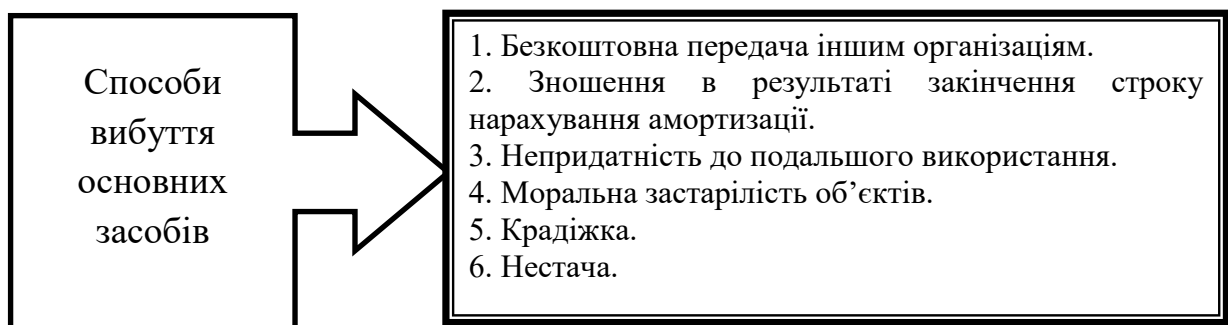

Рис. 2.3. Способи вибуття основних засобів з МПП «ЮГІКОМП»

У Франції виручка від реалізації основних засобів відноситься на доходи надзвичайної діяльності. У Німеччині, якщо очікується значне зниження вартості активу до закінчення нормативного строку експлуатації, вимагається нарахування понаднормової амортизації. Однак, якщо раніше існуючі причини для понаднормативного списання зникають, відновлення списаних сум проводиться лише тоді, коли це призводить до збільшення податкових зобов'язань підприємства. Організації, які не мають статусу юридичної особи, мають більше свободи дій: списання здійснюється, виходячи з т.зв. обґрунтованого комерційного судження» і не відновлюється за жодних обставин..

У США, якщо очікується, що підприємство понесе значні витрати в результаті ліквідації основних засобів, вони списуються протягом всього строку корисного використання основного засобу. Здійснюється це шляхом:

- зменшення ліквідної вартості і, відповідно, збільшення суми, яка списується, та величини щорічного зношення, що нараховується;
- відображення таких витрат як самостійної статті таким чином, щоб в кінці повністю покрити зобов'язання за такими витратами.

Якщо МПП «ЮГІКОМП» прийняло рішення про ліквідацію об'єкта основних засобів, то значить, врахована умова про економічну недоцільність його відновлення або його не можна реалізувати чи передати іншим суб'єктам господарської діяльності. Для визначення непридатності основних засобів, підтвердження неможливості або необхідності ефективності їх відновлення шляхом ремонту, необхідно провести інвентаризацію. Для цього в МПП створюється постійно діюча комісія, до складу якої входять: заступник керівника готелю, головний інженер, керівник ремонтно-технічного відділу, керівник відповідного

структурного підрозділу, головний бухгалтер, особа, на яку покладено відповідальність за збереження об'єктів.

Інвентаризацію нерухомих об'єктів основних засобів в МПП «ЮГІКОМП» проводять не рідше, ніж один раз в три роки, а інших об'єктів – не рідше одного разу у рік. М.Р. Бойчук стверджує, що інвентаризацію необхідно проводити щорічно, ставлячи за мету забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. На інвентаризаторів покладено місію щодо ретельного перегляду всіх об'єктів основних засобів, установлення фактичної наявності, виявлення лишків та нестач, пошук непридатних для подальшого використання пристроїв, перевірка дотримання правил утримання та експлуатації основних засобів і реальності їхньої оцінки.

Основними документами, що характеризують етап вибуття в життєвому циклі основних засобів в МПП «ЮГІКОМП», є Акт списання основних засобів (ф. №ОЗ-3) і Акт списання автотранспортних засобів (ф. №ОЗ-4), які складаються у двох примірниках. Обов'язково зазначається технічний стан та причини ліквідації, залишкова вартість та сума зношення, назва об'єкта і рік його введення в експлуатацію, систематизація показників про витрати, які пов'язані з ліквідацією основних засобів. Підписані керівником та членами інвентаризаційної комісії акти є підставою для запису в Інвентарний список (ф.№ОЗ-9). Паралельно вилучають інвентарні картки обліку основних засобів (ф.№ОЗ-6) та роблять записи про їх витрачання в Описі інвентарних карток з обліку основних засобів (ф.№ОЗ-7).

Якщо основні засоби передаються юридичним або фізичним особам, тоді можливий їх продаж, внесок до зареєстрованого капіталу іншого підприємства, обмін на інші активи, вилучення засновником, безоплатна передача.

Умови для переведення основних засобів до складу необоротних активів, утриманих для продажу, визначається Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримані для продажу, та припинення діяльності» [66].

У випадку, коли актив задовольняє вищезазначені умови, об'єкт основних засобів переводиться до складу оборотних активів записом за дебетом субрахунку 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу» рахунку 28 «Товари» у кореспонденції з кредитом рахунків 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 15 «Капітальні інвестиції». Сума зношення переведеного об'єкта основних засобів списується за дебетом субрахунку 13 «Зношення (амортизація) необоротних активів» у кореспонденції з кредитом рахунків 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи». При цьому при вибутті об'єктів основних засобів, які раніше були переоцінені, сума перевищення усіх дооцінок цього об'єкта за час до його вибуття над сумою уцінок за цей період відображається за дебетом субрахунку 423 «Дооцінка активів» і кредитом субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений».

Дохід від реалізації основних засобів, що утримуються для продажу, відображається за кредитом субрахунку 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів». При цьому балансова вартість реалізованих активів списується у дебет субрахунку 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів». Існує також можливість виникнення ситуації в хостелному господарстві, за якої актив не реалізували. В цьому випадку потрібно знов перевести необоротний актив, утримуваний для продажу, до складу основних засобів, при цьому додатково нарахувати амортизацію і здійснити переоцінку або визначити чисту вартість реалізації чи вартість використання. Крім того, виникнуть ще більші розбіжності між бухгалтерським і податковим обліком основних засобів, адже в

податковому обліку не передбачено припинення нарахування їх амортизації у зв'язку з майбутньою реалізацією.

О.В. Зінкевич з метою удосконалення методичних аспектів обліку вибуття необоротних активів пропонує дотримуватися Інструкції про застосування Плану рахунків та вести облік необоротних активів, які утримуються для продажу, на рахунку 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу». На противагу йому, С. Хома пропонує вилучити субрахунок 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу» рахунку 28 «Товари» та ввести субрахунок 185 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу» рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи». А О.В. Зінкевич рекомендує субрахунок 185 використовувати для обліку необоротних активів у поліпшенні та на консервації.

Розбіжності у веденні бухгалтерського обліку основних засобів та податкового законодавства впливають на фінансовий результат хостелного господарства та обумовлюють виникнення податкових різниць.

Податкові різниці виникають тільки внаслідок здійснення таких господарських операцій із основними засобами хостелного господарства, які мають різну оцінку та/або критерії визнання в бухгалтерському обліку та податковому законодавстві. Питання обліку податкових різниць, а також аналіз їхнього впливу на оподатковуваний прибуток підприємства висвітлювались такими науковцями, як Д. Бондаренко, С. Биховець, Т. Войтенко, Л. Ловінська, О. Панінова, І. Москвин. Вони визначили коло проблем із розрахунку податкових різниць, зокрема це: розмежування тимчасових податкових різниць між періодами, облік податкових різниць, взаємоузгодження бухгалтерського і податкових розрахунків, а також узгодженість бухгалтерського та податкового законодавства щодо податкових різниць.

У більшості випадків витрати за поточним податком на прибуток згідно з податковою декларацією значно відрізняються від чистого прибутку. Це зумовлено відмінностями між податковими правилами та принципами фінансового обліку з визнання доходів і витрат. Зв'язок між фінансовим і податковим прибутком при виникненні тимчасових різниць, пов'язаних з господарськими операціями із основними засобами хостелного господарства, визначено в дод. Б 10. Підприємствам хостелного господарства при самостійній ліквідації об'єктів основних засобів раніше встановленого терміну експлуатації необхідно враховувати вплив витрат від списання на фінансовий результат. Якщо визначена залишкова вартість, що підлягає списанню, не суттєво впливає на рентабельність готелю, то рекомендуємо її відносити на витрати підприємства в одному звітному періоді. У протилежному випадку вищезазначені витрати пропонуємо частинами розподіляти між кількома звітними періодами. ,

Висновки до розділу 2

Проведене дослідження організаційно-методичних аспектів організації обліку основних засобів на МПП «ЮГІКОМП» в умовах конкурентного характеру їх використання дозволило зробити наступні висновки:

1. Удосконалено форму первинного обліку основних засобів форма №ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (хостел)», що дає можливість підвищити інформативність типової форми, з метою узагальнення інформації про об'єкт у системі фінансового та податкового обліку, враховуючи специфіку хостелного господарства.

2. Розроблено систему пооб'єктного десятизначного інвентарного номера, що присвоюється об'єктам основних засобів готелю із врахуванням податкової групи, в умовах автоматизованої обробки інформації програмним продуктом «Intellect-Style», що дає можливість управління витратами на технічне обслуговування та здійснення поточного ремонту, раціонального використання номерного фонду готелю.

3. Доведено необхідність використання реєстра аналітичного обліку для багаторічних насаджень, а саме форму №ОЗ 6.2. «Інвентарна картка обліку багаторічних насаджень», що дає можливість взяття на облік ландшафтних декоративних культур, які знаходяться в паркових зонах та приміщенні готелю.

4. Обґрунтовано доцільність ліквідації основних засобів на МПП «ЮГІКОМП» раніше встановленого терміну експлуатації, в разі визначення їх невідповідності категорії готелю, типу номерного фонду та стандартам якості обслуговування, з метою попередження зниження конкурентоспроможності готелю. Залишкову вартість об'єктів, що ліквідуються, запропоновано відносити на витрати від списання необоротних активів готелю, врахувавши попередньо визначену готелем в Наказі на облікову політику суттєву межу впливу на фінансовий результат.

РОЗДІЛ 3. ПРОЕКТУВАННЯ СИСТЕМИ АНАЛІЗУ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПАРАМЕТРИЗАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВ ХОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ

3.1. Оцінка матеріально-технічної бази підприємств сфери гостинності

З огляду на характер діяльності туристичних підприємств важливого значення набуває відповідне планування місткості й

спроможності матеріально-технічної бази та її складових до надання послуг. Беручи за основу сезонність туристичного попиту та негнучку у короткому часі місткість і спроможність засобів матеріально-технічної бази, необхідно певні величини планувати за допомогою ґрунтового аналізу і прогнозу попиту та конкуренції на ринку.

Дослідженням проблем економічного аналізу матеріально-технічної бази присвятили свої праці багато науковців, серед них: О. Бондаренко, А. Боєчко, С. Большаков, С. Дорогунцов, В. Чижова, Є. Мних, О. Ізмайлова, С. Пузан, І. Чорна. Методичні підходи до аналізу основних засобів у туризмі розглядали І.С. Барчуков, Л.М. Михаліна, Л.В. Ковінева, Г.А. Яковлев. Аналітичний інструментарій визначення якості хостельних послуг досліджував О.В. Куценко, нефінансові показники результативності і соціального значення діяльності підприємств сфери послуг – В.В. Ковальов та О.Н. Волкова.

Метою аналізу матеріально-технічної бази готелю є визначення його експлуатаційної потужності з метою підвищення завантаженості номерного фонду шляхом параметризації.

Параметризація експлуатаційної потужності підприємств хостельного господарства полягає у визначенні основних параметрів, які необхідні для побудови системи показників, що дають можливість визначити експлуатаційну потужність підприємства.

Головними параметрами, які впливають на показники експлуатаційної потужності готелів, є: категорія готелю, кількість номерів та місткість, структура номерного фонду за категоріями номерів, контингент гостей, тривалість проживання в готелі, терміни проведення капітального та поточного ремонту, якість обслуговування, етап життєдіяльності циклу послуги та програма маркетингової комунікації.

Виділяють три види експлуатаційної потужності готелю: 1) перспективну (передбачається проектом будівництва, реконструкції,

рухом туристичних потоків, програм із розміщення проживаючих); 2) поточну (фактично досягнута завантаженість номерного фонду); 3) резервну (для покриття пікового завантаження номерного фонду).

Завданнями аналізу матеріально-технічної бази готелю є:

- 1) оцінка забезпеченості основними засобами готелю, а також їх стан та ефективність використання;
- 2) аналіз номерного фонду досліджуваного підприємства;
- 3) розрахунок показників експлуатаційної потужності готелю;
- 4) узагальнення показників експлуатаційної потужності підприємств сфери гостинності;
- 5) визначення перспективної експлуатаційної потужності досліджуваного підприємства і розрахунок рівня завантаженості готелю.

Схема експлуатаційної потужності готелю наведена в дод. Г1.

Дані бухгалтерського та статистичного обліку формують інформаційну базу аналізу основних засобів хостельних господарств (дод. Г2), яка забезпечує підвищення оперативності й ефективності аналізу основних засобів готелів, що сприяє вирішенню таких завдань: дослідження сутності основних засобів, їх складу класифікації в різних категоріях готелів; узагальнення та систематизація класифікації основних засобів; дослідження діючої методики нарахування амортизації та зношення основних засобів; ефективності використання номерного фонду готелів; удосконалення методичних підходів щодо аналізу матеріально-технічної бази підприємств хостельного господарства.

На першому етапі аналізу досліджуються показники руху основних засобів готелю (коефіцієнти введення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт оновлення та коефіцієнт ліквідації) основних засобів;

На другому етапі аналізу розраховуються показники стану основних засобів (коефіцієнт зношення та коефіцієнт придатності) основних засобів;

На третьому етапі аналізу визначають показники ефективності використання основних засобів це показник віддачі основних засобів, фондомісткість хостельних послуг, фондоозброєність, рентабельність основних засобів та завантаженість номерного фонду). Алгоритм розрахунку вищезазначених показників наведено в дод. А 16.

При визначенні поточної експлуатаційної потужності визначають вхідну (на початок року), вихідну (на кінець року) і середньорічну потужність хостельного господарства (СЕП) (форм. 3.1):

$$(3.1) \quad \text{СЕП} = \frac{\text{Кількість номерів запропонованих до продажу на початок звітного періоду}}{12} + \frac{\text{Кількість номерів, які планується ввести в експлуатацію на початок звітного періоду} \times n_1}{12} - \frac{\text{Кількість номерів, які вибули з експлуатації на кінець звітного періоду} \times n_2}{12}$$

де n_1 – кількість місяців з моменту вводу, n_2 – з моменту вибуття із експлуатації номерів, що заплановано до кінця року.

Показники спроможності надання послуг мають динамічну природу і дають змогу враховувати впливи різних чинників у визначеному часі (наприклад, за день, тиждень, місяць, квартал, рік).

Резервну експлуатаційну потужність пропонуємо визначати залежно від номерного фонду за категоріями номерів, що пропонуються для пікового завантаження за формулами (3.2 та 3.3):

$$E_{\text{пот}} = a \times T \times m \quad (3.2);$$

$$\text{або, } E_{\text{пот}} = \frac{T \times m}{t} \quad (3.3).$$

де a – продуктивність номерного фонду готелю за год.;

T – річний фонд робочого часу готелю, год.;

t – трудомісткість надання хостельних послуг, год.;

m – максимальна кількість номерів.

Дослідження ефективності використання номерного фонду хостелними підприємствами України дає можливість стверджувати, що спостерігається негативна тенденція до зменшення коефіцієнта використання місткості готелів.

Параметризацію матеріально-технічної бази готелю МПП «ЮГІКОМП» доцільно розпочати з порівняння з аналогічними готелями Чернівецької області.

Оцінка структури номерного фонду Чернівецької області (рис. 3.1) визначає, що найбільшу кількість номерів станом від 2018 по 2022 рр. сформовано з двохмісних номерів, з 2018 по 2022 рр. у складі номерного фонду на другому місці за питомою вагою належало одномісним номерам, з 2018 р. по 2022 р. стрімко зростає кількість трьохмісних номерів і з більшою кількістю місць: з 86 номерів у 2022 році до 421 номерів у 2013 р.

З 2019 р. спостерігається тенденція до збільшення кількості номерів класу «напівлюкс» з 6 номерів в 2020 р. до 310 номерів у 2021 р., що складає 17,9% у структурі загального номерного фонду Чернівецької області.

За досліджуваний період найменшу питому вагу у структурі номерного фонду Чернівецької області належить номерам типу «люкс», їх кількість в 2019 році складала 27 номерів, у 2021 р. – 69 номерів.

Результати проведеного дослідження свідчать про погіршення ефективності використання номерного фонду хостелними господарствами Чернівецької області та їх збитковість за період з 2015 по 2021 рр.

На четвертому етапі дослідження узагальнено показники експлуатаційної потужності підприємств хостелного господарства Чернівецької області (дод.Г3), що визначається на підставі показників експлуатаційної програми.

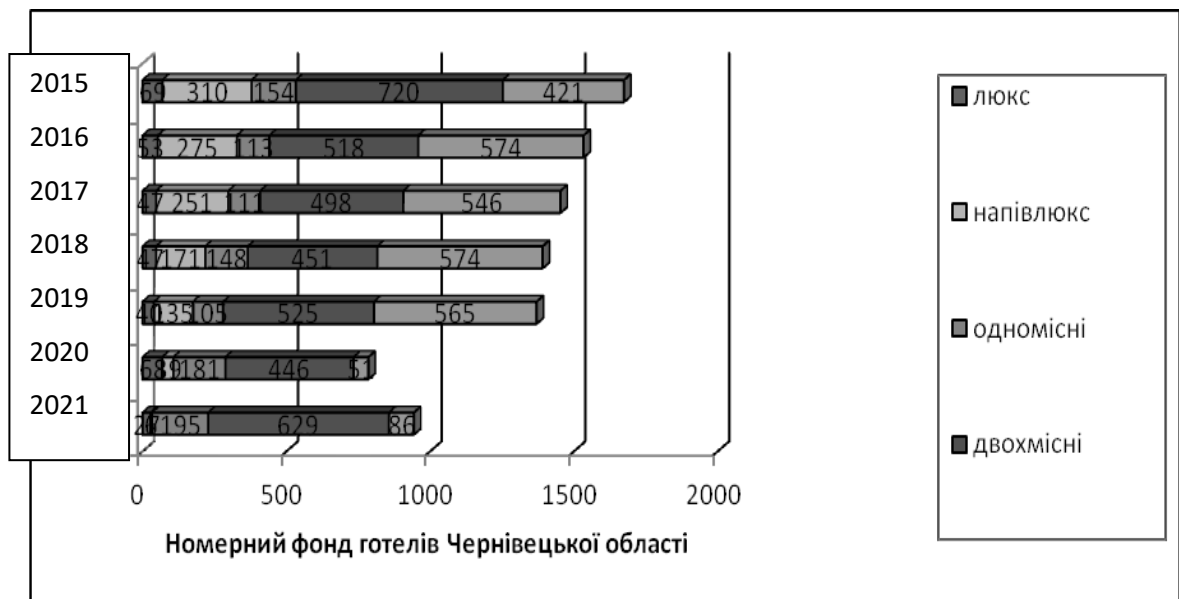

Рис.3.1. Структура номерного фонду підприємств хостелного господарства Чернівецької області за типами номерів

У зв'язку зі збільшенням кількості готельних господарств та номерного фонду Чернівецької області, зросла пропускна спроможність готелів у 2021 р., відносно 2015 р. даний показник збільшився до 1607825 місце/днів.

Крім того, тенденція у 2020 р. свідчить про збільшення кількості проживаючих при одночасному зменшенні часу їх проживання в готелях. Методом опитування визначено, що клієнти не задоволені якістю номерного фонду і наданої хостелної послуги та її невідповідністю вартості проживання в готелі.

На п'ятому етапі дослідження оцінено експлуатаційну потужність МПП «ЮГІКОМП». На підставі форми статистичної звітності №1-хостел МПП «ЮГІКОМП» за 2018 – 2022 рр. визначено експлуатаційну потужність підприємства та основні показники обсягу пропозиції і реалізації хостельних послуг у дод.Г4.

Результати дослідження виявили, що пропозиція місткості готелю МПП «Грант-Плюс» в 2022 р. становила 290 місць, кількість ліжко/діб в експлуатації протягом 2019–2022 рр. в середньому становила 116217 ліжко/діб, темп зростання – 1,248 %. Середнє завантаження номерного фонду за 2018–2022 рр. – 20877 людино/діб із середнім темпом зростання 1,248 та середнім числом днів завантаження одного місця в рік 57,19 діб при середньому темпі зростання 1,154%; коефіцієнт завантаження номерного фонду в середньому рівні ряду склав 0,0514 %, крім того, з 2019 по 2022 рр. спостерігається зменшення коефіцієнта завантаження номерного фонду, що пов’язано із світовою пандемією та початком війни. Така тенденція свідчить про дуже низький рівень завантаження номерного фонду готелю, із середнім рівнем ліжко/діб в експлуатації 116217 ліжко/діб, середнє завантаження за 2019–2022 рр. становить 20877 ліжко/діб, тобто простоюють в середньому 95340 ліжко/доби (рис. 3.1).

Ліжко/діб

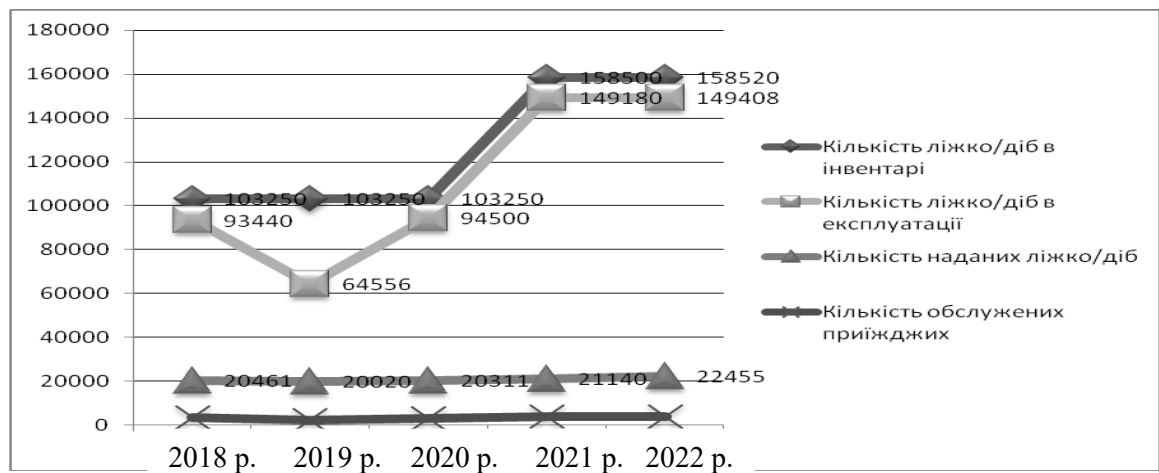

Рис. 3.2. Оцінка завантаженості номерного фонду готелю МПП «ЮГІКОМП» за 2018-2022 рр.

Кількість обслужених гостей з 2018 по 2019 рр. зменшилась на 1144 особи, з 2020 по 2021 рр. ця кількість збільшувалася; в середньому за досліджуваний період за один рік розміщено 3372 людини з середнім

темпом зростання 1,156. Негативним фактором є зменшення середньої тривалості перебування у готелі приїжджих на 87,76 людино/год.

Доходи від основного виду діяльності з 2019 по 2022 р. зменшились на 44240 тис. грн., однак з 2011 по 2012 рр. спостерігалася тенденція до зростання операційного доходу. Середній темп зростання за досліджуваний період склав 1,50. В основному це сталося за рахунок збільшення середнього тарифу за проживання за 1 місце/добу, середній рівень ряду якого за 2009–2013 рр. склав 303,25 грн., середній темп зростання – 1,154.

Динаміка доходу від надання додаткових послуг з 2009 по 2013 рр. постійно зростала, середній її рівень склав 4624,7 тис. грн., в основному це доходи, отримані ОДП за надані в оренду номери під офіси.

Оцінка інших доходів МПП свідчить про швидкі темпи їх росту, середній рівень яких за досліджуваний період склав 5285,3 тис. грн., середній темп зростання – 792,28 тис. грн., в основному це доходи ресторану готелю, який крім обслуговування клієнтів, бере замовлення на банкети, комплексні обіди.

Потенціалом для збільшення завантаженості МПП «ЮГІКОМП» є збільшення туристичних потоків, основні напрями такі: організація екскурсій по місту та за його межами, дозвілля та відпочинок, розподілений за підциклами рекреаційних занять: пішохідний, лижний, водний, транспортний, спелеотуризм. Крім того, в останні роки практикують і спортивні види туризму (скелелазіння, водний слалом по річках Черемош, Дністер, Прут).

Наступним етапом дослідження є визначення експлуатаційної потужності підприємства. З цією метою пропонуємо здійснити оцінку складу та структури номерного фонду із врахуванням графіків проведення ремонтних робіт, оцінку контингенту споживачів

хостельних послуг, оцінку коефіцієнтів сезонності завантаження номерного фонду.

Оцінка складу та структури номерного фонду із врахуванням графіків проведення ремонтних робіт в МПП «ЮГІКОМП» свідчить про збільшення кількості ліжок/діб в експлуатації. Крім того, протягом 2018–2019 рр. в ньому проводився поточний ремонт, у результаті якого була здійснена модернізація 30 номерів, з'явилося більше номерів класу «люкс», за рахунок зменшення кількості двомісних стандартних номерів, яких в готелі була найбільша питома вага протягом досліджуваного періоду. Оцінка складу та структури номерного фонду наведено в дод.Г 6.

Хостел володіє високою експлуатаційною потужністю, однак через неефективну політику щодо використання номерного фонду за досліджуваний період є збитковим. Оцінка складу та структури розміщених гостей в МПП наведено в дод. Г7.

Отже проведені дослідження свідчать про складну динаміку в ефективності використання основних засобів готелю, зокрема світова пандемія спинила потік туристів в місто Чернівці і вплинула негативно на фінансові показники. Однак з початком війни і великим потоком біженців з східних регіонів України на Буковину, вплинуло на високі показники завантаженості номерного фонду у 2022 році.

3.2. Удосконалення параметризації матеріально-технічної бази підприємств хостельного бізнесу

Удосконалення матеріально-технічної бази підприємства залежить від якості і частоти проведення ремонтних робіт. В дод. Г 8 наведено графік здійснення ремонтних робіт номерного фонду з 2014 по 2018 рр., оскільки з 2018 р. по 2022 рік ремонт не здійснювався. З врахуванням

даних дод.Г8 визначена потенційна кількість місце/днів, або пропускна здатність у плановому періоді за період з 2014 по 2018 р. (дод.Г9).

Використовуючи дані з попереднього питання 3.1. визначимо потенційну пропускну здатність досліджуваного готелю з метою визначення ефективності використання матеріально-технічної бази МПП в табл.3.1.

З цією метою визначається потенційна пропускна здатність, кількість місце/днів у плановому періоді за формулою визначено в п.3.1.

Дослідження планової пропускної здатності готелю «Грант Плюс» свідчить про зменшення коефіцієнту використання можливої пропускної здатності готелю, однак потенційна кількість місце/днів у плановому періоді порівняно з наявною інвентарною кількістю, із врахуванням простоїв та приросту номерного фонду, за 2021 –2024 рр. у середньому складає 93,55%, що є достатнім потенціалом для розміщення проживаючих.

При складанні експлуатаційної програми необхідно визначити планову кількість місце/днів для розміщення проживаючих з врахуванням коефіцієнту попиту на номерний фонд готелю.

Важливим елементом пропозиції та реалізації послуг є оцінка наданих послуг за окремими категоріями споживачів (дод.Г7). Дослідження показали, що найбільша питома вага у структурі гостей готелю МПП «ЮГІКОМП» належить особам віком від 18 до 30 р., найменша питома вага належить дітям та підліткам. Негативним є зменшення питомої ваги іноземних туристів порівняно з попередніми досліджуваними періодами.

Таблиця 3.1

Перспективна програма розміщення проживаючих
«Турист–Молодь» на 2023–2024 рр.

Категорія номерів	Ціна (грн.)
-------------------	-------------

	за добу	за 1 добу при умові поселення на 180 діб	за 1 добу при умові поселення на 365 діб
1	2	3	4
Номер двомісний сімейний	350	50	40
Номер двомісний стандартний	350	45	38
Номер двомісний економ класу	215	40	35

Проаналізувавши пропозицію номерного фонду та попит на нього, можна зробити висновок, що основними потенційними клієнтами готелю є гості віком від 18 до 30 років, на другому місці – гості від 31 до 45 років, в основному дана категорія завантажує двомісні сімейні та двомісні стандартні номери. МПП «ЮГІКОМП» рекомендується завантажувати hostelні номери туристами шляхом впровадження туристичних екскурсійних програм розселення з врахуванням ціни та терміну проживання в номері.

Перспективну програму експлуатації номерного фонду названо «Турист–Молодь» та орієнтовано на домінуючі типи номерів, а саме двомісних сімейних, двомісних стандартних і двомісних економ класу номерів (дод.Г10). З цією метою для МПП «ЮГІКОМП» при плануванні кількості перспективного завантаження розроблена програма завантаження номерів молодими сім'ями та студентами на період від 6 місяців до 1 року.

При складанні експлуатаційної програми необхідно визначити планову кількість місце/днів для розміщення проживаючих з врахуванням коефіцієнта попиту на номерний фонд готелю. Даний показник доцільно розраховувати, враховуючи сезонний попит за кварталами чи місяцями, що диктує сезонну хвилю реалізації послуг підприємств розміщення туристів.

Коефіцієнт сезонності розміщення в МПП «ЮГІКОМП» показує пік завантаження в III кварталі 2022 р.; найменше значення коефіцієнта сезонності спостерігалось в IV кварталі 2022 р.

Наступним етапом дослідження в параметризації експлуатаційної потужності підприємств хостелного господарства є визначення прогнозованого рівня завантаженості номерного фонду.

Прогнозований рівень доходу від впровадженої програми з урахуванням поселення становитиме: на 180 діб плановий річний середній дохід складе – 128700 тис. грн.; на 365 діб плановий середній дохід – 830375 тис. грн. За умовами програми виділено: 20 двомісних сімейних номерів, 25 двомісних стандартних номерів та 15 двомісних економ номерів (дод Г11).

За даними табл. 3.11. плановий коефіцієнт завантаження номерного фонду дає можливість збільшити в 2024 р. завантаженість до 0,28.

Економічний ефект від впровадженої перспективної експлуатаційної програми свідчить про вагоме збільшення фінансового результату від операційної діяльності готелю шляхом збільшення коефіцієнту завантаженості (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Економічний ефект від провадження перспективної експлуатаційної програми з ефективності використання матеріально-технічної бази на МПП «ЮГІКОМП» на плановий період

Показник	Сума (тис. грн.)
1	3
1. Плановий дохід від використання номерного фонду з якого:	1599135
1.1. Плановий дохід від впровадження програми	830375
1.2. Середній дохід, отриманий підприємством за досліджуваний період від основного виду діяльності	758850
1.3. Середній дохід від надання додаткових послуг	4624,7
1.4. Середні інші доходи	5285,3

2. Середні витрати на виробництво хостелного продукту з них:	786256
2.1. постійні	474806
2.2. змінні	31145
3. Запланований фінансовий результат від використання номерного фонду	812879
4. Середній фінансовий результат за досліджуваний період	97910
5. Середній економічний ефект від впровадження перспективної програми «Турист-Молодь»	714969

Розроблена програма, впроваджена в практичну діяльність МПП «ЮГІКОМП», дає можливість збільшити плановий дохід на суму 830375 тис. грн., а середній прогнозований економічний ефект використання матеріально-технічної бази від програми на 2024 р. складає 714969 тис. гривень, що дозволяє збільшити коефіцієнт завантаження номерного фонду і покращити фінансовий результат діяльності готелю. Дослідження показників експлуатаційної потужності підприємств хостелного господарства за визначеними етапами параметризації дозволяє спрогнозувати завантаженість номерного фонду на перспективу та ефективно використовувати матеріально його матеріально-технічну базу.

Висновки до розділу 3

Розробивши аналітичне забезпечення параметризації ефективності використання матеріально-технічної бази МПП «ЮГІКОМП», дослідивши матеріально-технічну базу готелю нами зроблено наступні висновки:

1. Дослідження поглядів науковців щодо основних засад аналізу матеріально-технічної бази підприємств визначено об'єкт, завдання і показники дослідження;

2. Укомплектовано інформаційну базу аналізу із фінансових, статистичних та інших джерел інформації, а також систематизовано показники оцінки експлуатаційної потужності готелю;

3) Проведено аналіз ефективності використання матеріально-технічної бази готелю, а також розроблено методику параметризації експлуатаційної потужності МПП, що передбачається в плановому періоді;

4) Проаналізувавши пропозицію номерного фонду та попит на нього, можна зробити висновок, що основними потенційними клієнтами готелю є гості віком від 18 до 30 років, на другому місці – гості від 31 до 45 років, в основному дана категорія завантажує двомісні сімейні та двомісні стандартні номери

ВИСНОВКИ

В процесі діяльності будь-якого хостелного господарства виникає необхідність забезпечення оптимального процесу обігу послуг. Забезпечити оптимальний обіг послуг хостелного підприємства можна за рахунок впровадження ефективних методів управління матеріально-технічною базою.

Сучасний туристський комплекс (повносервісний хостел) має у своєму розпорядженні значну матеріально-технічну базу, яка забезпечує повносервісне комплексне та централізоване обслуговування туристів, що відпочивають у готелі. Великий перелік всієї матеріально-технічної бази готелю свідчить про її значність та складність. Ефективність використання матеріально-технічної бази готелю дає змогу отримати прибуток підприємствову сфери гостинності.

Випускна кваліфікаційна робота виконана на матеріалах хостелного господарства МПП «ЮГІКОМП», в роботі досягнуто поставленої мети і вирішені передбачені завдання. Зокрема розглянуто розвиток підприємств хостелного господарства, здійснено огляд нормативних та інструктивних джерел інформації, проаналізовано думки і погляди відомих науковців в досліджуваній галузі; описано організаційну структуру МПП «ЮГІКОМП» та її основні фінансові показники; розглянуто систему бухгалтерського обліку матеріально-технічної бази готелю; узгоджено аналітичне забезпечення процесу аналізу матеріально-технічної бази готелю на підставі якого проведено аналіз експлуатаційної потужності; здійснено спостереження за організацією внутрішнього контролю в МПП.

Під час виконання кожного з визначених завдань зроблено наступні пропозиції по удосконаленню обліку і аналізу ефективності використання матеріально-технічної бази готелю, зокрема:

1) дослідження стану та перспектив розвитку хостелного господарства дали змогу стверджувати, що сучасний хостелний бізнес в Україні до 2023 р. можна вважати таким, що не відповідає міжнародним стандартам хостелної індустрії. Підприємствам хостелного сектору рекомендовано пройти обов'язкову сертифікацію, що дасть змогу збільшити туристичні потоки та завантаженість номерного фонду готелю, як основної складової його матеріально-технічної бази;

2) в Україні прийнято цілий ряд законодавчих актів з метою регулювання хостелної індустрії, однак на шляху до Євроінтеграції суттєвого перегляду потребує ДСТУ 4269 «Послуги туристичні. Класифікація готелів» щодо їх відповідності європейським стандартам формування матеріально-технічної бази підприємств сфери гостинності;

3) дослідження організаційної структури МПП «ЮГІКОМП» та фінансових показників його господарської діяльності свідчить про збитковість готелю з 2018 по 2021 р., у 2022 році підприємство працювало прибутково завдяки розміщенню в готелі біженців із сходу України. Така ситуація характерна для 70% подібних підприємств туристичної галузі, тому нами рекомендовано переглянути цінову політику готелю та їх відповідність ціна-якість;

4) матеріально-технічна база готелю в бухгалтерському обліку представлена основними засобами, тому в роботі досліджено процес їх надходження на підприємство, що дало змогу удосконалити первинні документи з обліку їх надходження, зокрема картку №ОЗ- 1 Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (хостел)» для МПП «ЮГІКОМП»;

5) удосконалено інвентарний облік основних засобів готелю зокрема розроблена для МПП «ЮГІКОМП» будова інвентарного номеру із врахуванням субрахунку основних засобів, підгрупи в якій розміщено об'єкт, номер і податкова група відповідно до Податкового кодексу

України, що дасть можливість гармонізувати систему бухгалтерського і податкового обліку основних засобів при нарахуванні амортизації;

б) Інвентарний облік об'єктів основних засобів рекомендовано вести не по групах, як воно є в МПП, а в розрізі кожного об'єкту основних засобів в умовах автоматизованої обробки інформації програмою «Інтелект Стайл»;

7) Для ідентифікації сум, які були спрямовані на поліпшення матеріально-технічної бази готелю за кожним об'єктом обліку, нами запропоновано використання субрахунку 23.12 «Ремонт основних засобів готелю» до рахунку 23 «Виробництво» з метою накопичення витрат на ремонт основних засобів, що дозволить акумулювати витрати для відображення 10% ліміту. Вищезначену межу передбачити в Наказі на облікову політику МПП з метою визначення характеру ремонтних робіт;

8) побудова системи аналітичних показників, інформаційної бази аналізу та його основних методів було спрямована на розробку параметризації експлуатаційної потужності підприємств хостелного сектору з метою ефективності використання матеріально-технічної бази готелю;

9) параметризація експлуатаційної потужності підприємств сфери гостинності дала змогу провести аналіз експлуатаційної потужності досліджуваного підприємства і визначати прогнозований рівень завантаженості номерного фонду із врахуванням молодіжних програм, показників сезонності та графіків проведення ремонтних робіт.

10) Підсумовуючи вищенаведене можна відмітити, що потрясіння, які викликають збройні конфлікти, вносять глибокі шрами в туристичний бізнес країн в тому числі і України. Однак, створюється новітня спадщина і постконфліктний туризм. Україна володіє значним потенціалом розвитку туристичної галузі, та врахувавши досвід розглянутих країн може швидкими темпами відновлюватись та приймати туристів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України від 21.06. 2000 р. № 2542-III. URL: <http://www.ligazakon.ua/>
2. Державний класифікатор будівель та споруд, лист Міністерства регіонального будівництва від 20.12.10 р. №22-22/3622/0/6-10 URL: <http://www.ligazakon.ua>
3. ДСТУ ISO 19011:2003 "Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю і (або) екологічного управління» URL: <http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc>
4. Земельний кодекс України: станом від 25.10.2001 р. №27-68-III. URL: <http://www.ligaz.rta>
5. Інструкція про методику проведення інвентаризації №69 затверджена наказом Мінкультури від 03.04.07 р. №69 URL: <http://www.ligazakon.ua/>
6. Інструкція про порядок постачання, зберігання, видачі та обліку всіх видів квитків на проїзд в автобусах і таксомоторах, контролю й обліку виручки від перевезення пасажирів і балансу. Затв. наказом Міністерства автомобільного транспорту України від 2 січня 1984 р. – К., 1984.
7. Класифікація основних фондів: Державний класифікатор України (ДК013-97) наказ Держстандарту від 28.04.2006 р. №415. URL: <http://www.ligazakon.ua/>
8. Положення про технічне обслуговування устаткування підприємств гірничо-металургійного комплексу, затверджене Міністерства промислової політики від 15.06.04 р. №285 URL: <http://www.ligazakon.ua/>
9. Про порядок ввезення (пересилання) в Україну, митного оформлення й оподаткування особистих речей, товарів та транспортних засобів, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України: Закон України від 13.09.01. №2681-III.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України станом на 16 липня 1999 р. № 996 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 1999. – (Офіційне видання Верховної Ради України).
11. Про автомобільний транспорт Закон України в редакції Закону України від 23.02.06 р. № 3492-IV №22 URL: <http://www.ligazakon.ua/>
12. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту. Затв. наказом Міністерства транспорту України від 18 лютого 1997 р. № 176 зі змінами та доповненнями // Все про бухгалтерський облік. –2006. – № 121. – С. 32-43.

13. Про надання роз'яснень щодо застосування квитково-облікових листів на пасажирському транспорті: Лист Державної податкової адміністрації України від 5 липня 1999 р. № 8083/7/ 23-303. – К., 1999.

14. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті (від 5 лютого 2001 р. № 65) URL: <http://www.ligazakon.ua/>

15. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 р. № 356. – К., 2000.

16. Пояснення до субрахунку 107 Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291

17. Правила визначення вартості будівництва ДБН Д. 1.1-1-2000, затверджені наказом Держбуду України від 27.08.2000 р.

18. Про Концепцію амортизаційної політики: Указ Президента України від 7 березня 2001р. № 169 // Орієнтир. – 2001, № 13 (28 березня). – С. 7. – Дод. до газ. “Урядовий кур’єр”.

19. Податковий кодекс України: станом від 2.12.2010 р. №2755-VI.URL: <http://www.ligaz.rta>

20. Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту: наказ Міністерства транспорту України від 30.03.1998 р. №102.URL : <http://zakon.rada.gov.ua>

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. наказом Мінфіну України від 27.04.2000 р. №92 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

23. Положення про технічне обслуговування й ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту. Затв. наказом Міністерства транспорту України від 30 березня 1998 р. № 102. – К., 1998.

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 4 «Облік амортизації». URL: www.minfin.gov.ua

25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»URL: www.minfin.gov.ua

26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів» URL: www.minfin.gov.ua

27. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 40 «Інвестиційна нерухомість»URL: www.minfin.gov.ua

28. Міжнародні стандарти аудиту з надання впевненості та етики МСА URL: <http://www.apu.com.ua/msa>

29. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів» URL: www.minfin.gov.ua

30. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17 «Оренда» URL: www.minfin.gov.ua

31. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» URL: www.minfin.gov.ua

32. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 40 «Інвестиційна нерухомість» URL: www.minfin.gov.ua

33. Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти та нафтопродуктів на підприємствах і в організаціях країни. Затв. спільним наказом Держнафтогазпрому, Мінекономіки, Мінтрансу, Держстандарту, Держкомстату України від 2 квітня 1998 р. № 81/38/101/235/122. – К., 1998.

34. Ареф'єва О.В. Економічні засади формування потенціалу підприємства / О.В. Ареф'єва, Т.В. Харчук // Актуальні проблеми економіки. – 2018. – № 7. – С. 71-76.

35. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки: навч. та наук.-практ. посіб. / В.І. Андрейцев. – К.: Знання-Прес, 2022. – 332 с.

36. Бачевський Б.Є. Відшкодування зносу основних виробничих фондів : навч. Посібн451, ик / Б.Є. Бачевський, О.О. Решетняк, І.В. Заблудська – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 176 с.

37. Безпрозвана Г. Екологічна компонента у фінансовій системі підприємства / Г. Безпрозвана // Наукові праці МАУП. – 2013. – Вип. 7. – С. 30–31.

38. Бондар О. До питання оцінки основних засобів підприємства в бухгалтерському обліку / О. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2022. – № 3. – С. 23–29.

39. Вдовічен А.А. Регіональні особливості управління підприємствами сфери гостинності в довоєнний, воєнний та поствоєнний періоди. Управління розвитком сфери гостинності: регіональний аспект: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Чернівці, 5 травня 2022 р. Чернівці: Технодрук, 2022. С.10-22. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/subsection/nayka/konf_05_05_2022.

40. Вороновська О.В. Облік екологічної діяльності / О.В. Вороновська // Економіка АПК. – № 7. – 2004. – С. 100–102.

41. Виговська Н.Г. Удосконалення обліку амортизації: стан, проблеми, перспективи (на прикладі підприємств м. Житомира та Житомирської області): автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец.08.06.04 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит / Н.Г.Виговська. – К., 1999. – 20 с.

42. Волощук Л. О. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства / Л. О. Волощук // Праці Одеського політехнічного університету: Науковий та науково-виробничий збірник. – Одеса, 2011. – Вип. 2(36). – С.301-307

43. Гарасим В.Ю. Особливості документообігу автотранспортних підприємств/В.Ю.Гарасим.-Вісник студентських наукових праць ЧТЕІ ДТЕУ.-Вип2.-2023.
44. Гура Н. О. Бухгалтерський облік як складна інформаційна система / Н. О. Гура // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. 2021. – 12-15 с.
45. Гуренко Т. О. Теоретичні основи формування обліково-аналітичного забезпечення управління / Т. О. Гуренко, С. І. Дерев'янка, А. С. Липова // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси . - 2013. - Вип. 10(3). - С. 204-210
46. Городянська Л. Податковий і бухгалтерський облік амортизації на підприємстві / Л. Городянська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2023. – № 2.– С. 12–18
47. Гладких Т.В Фінансовий облік: навч. посіб. / Т.В. Гладких – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 480 с.
48. Грачова Р.Є. Очікуванні витрати щодо виведення основних засобів з експлуатації / Р.Є. Грачова // Дебет-Кредит. – 2022. – № 27. – С. 40–46.
49. Данилюк В.О. Управління технічним розвитком підприємства на стратегічних засадах. автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності
50. Орлова В.К., Зв'язок амортизаційної політики з дивідендною політикою на підприємстві // В.К. Орлова, С.В. Сенчішак /Наукові праці Кіровоградського державного технічного університету. Економічні науки. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. –Кіровоград: КДТУ, 2023. – Ч. 1. – Вип. 4. – С. 357-363.
51. Косова Т.Д. Амортизація як інвестиційний ресурс підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2023. – № 9. – С. 157-166.
52. Кругляно А.А. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу в умовах війни. Управління розвитком сфери гостинності: регіональний аспект: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Чернівці, 5 травня 2022 р. Чернівці: Технодрук, 2022. С.62-65. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/subsection/nayka/konf_05_05_2022.pdf
53. Кубраков О. Олександр Кубраков: працюємо над реформами, необхідними для прозорості та ефективної відбудови URL: <https://mtu.gov.ua/news/33863.html>
54. Кифяк В.В. Формування регіональної системи управління підприємствами сфери гостинності. Управління розвитком сфери гостинності: регіональний аспект: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Чернівці, 5 травня 2022 р. Чернівці: Технодрук, 2022. С.334-336. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/subsection/nayka/konf_05_05_2022.pdf

55. Загарія І. Розвиток туристичної галузі в післявоєнний період. Матеріали студентської інтернет-конференції. ЧТЕІ ДТЕУ. Листопад. 2023 р.

56. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку: монографія / Л.Г. Ловінська. – К.: КНЕУ, 2006. – 256 с.

57. Миронова М.І., Миронов Ю.Б. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції» (м. Черкаси, 16-17 квітня 2020 р.). Черкаси: Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2020. 557 с. С.517-520. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/myronova2.htm

58. Мустаца І.В. Облік і аналіз основних засобів готельного господарства. автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец 08.06.04 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит / І.В. Мустаца, 2013.- С25

59. Мустаца І.В. Особливості обліку основних засобів на підприємствах вантажного перевезення./ І.В.Мустаца, І.М. Паліброда. Вісник студентських наукових робіт ЧТЕІ КНТЕУ, червень 2018 р. С.59-64.

60. Туристична галузь: важкий шлях до відновлення URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/05/21/674127/>

61. Статистичний щорічних України за 2021 рік. URL: <http://www.twirpx.com/file/2085657/>

62. Сугієнко Н.О. Основні причини виникнення проблеми формування облікової політики та методика її розв'язання/Н.О. Сугієнко //Інноваційна економіка.-2021.-№20.-С.93-97.

63. Стрибуль О.В. Об'єктивна оцінка основних засобів як база для нарахування амортизації / О.В. Стрибуль // Теорії мікро- і макроекономіки. – Академія муніципального управління. – Київ, 2019. – №33. – С.183–188.

64. Самбурська Н.І. Економічна сутність ремонтів основних засобів: взаємозв'язок загальних облікових категорій з особливостями їх відображення підприємствами водопостачання / Н.І. Самбурська // Проблеми реалізації облікової функції управління. – Вісник ДонНУЕТ. – 2011. – №3/2(51). – С.69–75.

65. Островерха Р.Е. Шляхи удосконалення організації обліку основних засобів / Р.Е. Островерха // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2019. – №4(47). – С.133–140.

66. Писаренко Б.А. Аналіз впливу фондіввіддачі на показники прибутку і рентабельності //Б.А. Писаренко, А.Б. Писаренко, Н.Б. Проценко/ Вісник економічних наук України. – Донецьк, 2022. – №1. – С.127–130.

67. Повстати з руїн. Які країни після війни стали популярними у туристів URL: https://tourlib.net/statti_ukr/myronova2.htm

68. Шпакович М. Переоцінка основних засобів / М. Шпакович // Податки та бухгалтерія. – 2009. – №28. – С.17–24.

69. Шелеметьєва Т. В. Управління розвитком туризму в Україні в умовах трансформації національної економіки [автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук 08.00.03 – економіка та управління національним господарством]. URL: http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/aref%20Shelemetieva_0.pdf (дата звернення: 02.06.2020).

70. Фурдак М.М. Шляхи розвитку туристичної галузі України в умовах викликів 2020 URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/3_20_ukr/26.pdf

71. Yazina Viktoriia, Kucher Marharyta, Stebliuk Natalia. Ways to Increase the Efficiency of Management in Hotel Enterprises in Modern Conditions URL: https://tourlib.net/statti_ukr/yazina2.htm

72. Contingency Approach to Management. URL: <https://www.encyclopedia.com/management/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/contingency-approach-management> (дата звернення : 10.04.2022).

73. World Tourism Organization URL: <https://twitter.com/UNWTO>